T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİLECİK BELEDİYESİ

2025 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2026

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 9

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 9

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10

6. DENETİM GÖRÜŞÜ 13

7. DENETİM BULGULARI 13

8. EKLER 57

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu **2**

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu **3**

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu **4**

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu **4**

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri **5**

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri **5**

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler **6**

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar **17**

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar **18**

Tablo 10: Gelir Tahsilat Oranları **42**

KISALTMALAR

BEBKA	Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı
EN	Avrupa Standartları (European Norm)
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
m^3	Metreküp
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TL	Türk Lirası
TSE	Türk Standartları Enstitüsü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kapanış Kayıtları ile Açılış Kayıtları Arasında Farklılık Bulunması

2. Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması

3. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların İlgili Varlık Hesaplarında İzlenmemesi

4. Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

5. Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Bulunması

6. Üye Olunan Birliklere ve Kalkınma Ajansına Aktarılan Payların Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi

7. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Muhasebe Kayıtlarının Bir Kısmının Temel Muhasebe İlkelerine Aykırı Şekilde Düzenlenmesi

2. Metruk Yapılar ile İlgili Alınan Encümen Kararı Sonrasında İlgili Mevzuat Gereği Yapılması Gereken İşlemlerin Yasal Süreler İçerisinde Tamamlanmaması

3. İmar Para Cezalarının Yeniden Değerleme Oranında Artırılmaksızın Uygulanması

4. Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi

5. Kira Tahsilatlarında Gecikmeler Bulunması

6. Terminal Binası Yapım İşinde 15 Yıllık Yüklenici Sorumluluğu Gözetilmeksizin Bakım Onarım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşılanması ve Mevcut Fiziksel Kusurların Giderilmemesi

7. İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması

8. İçmesuyu İletim ve Dağıtım Sistemlerindeki Su kayıpları Miktarının Azaltılmasına İlişkin Çalışmalara Başlanmaması

9. Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin Gereklerinin Tam olarak Yerine Getirilmemesi

10. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

11. Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi

12. Harç Gelirlerinden Bazılarının Peşin Tahsil Edilmemesi

13. Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılamaması

14. Gelir Tahsilat Oranının Düşük Düzeyde Olması

15. Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Olmadan Bütçe Ödeneğinin Yüzde On Limitinin Aşılması

16. Yaklaşık Maliyet Cetveli Birim Fiyatlarına Göre Yüksek Fiyat Teklif Edilen İş Kalemlerine Öncelik Verilmesi, Düşük Fiyat Teklif Edilen İş Kalemlerinin İse Çok Az Yapılması

17. Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla İhtiyacın Kısımlara Bölünerek Temin Edilmesi

18. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

19. Belediye Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Yasal Sınırın Üzerinde Olması

20. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında İzlenen Hurda Varlıkların Elden Çıkarılmaması

21. Kamu İhale Kanunu'nda Belirtilen Şartlar Sağlanmadan Alım Yapılması

22. Hakediş Ödemelerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bilecik Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'da Belediye organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür.

Bilecik Belediyesinin karar organı olan Bilecik Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 25 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfusuna göre en çok 2 (iki) belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Bilecik Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 3 birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve İç Denetim Birimidir. Belediyenin kadrolu memurları arasından atanan 3 Başkan Yardımcısı ile meclis üyeleri arasından görevlendirilen 2 Başkan Yardımcısı olmak üzere toplam 5 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 22 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili Başkan Yardımcılığına bağlı olup, Belediye bünyesinde toplam 25 müdürlük bulunmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	361	181
Sözleşmeli Personel	-	-

Kadrolu İşçi	107	6
Toplam	**468**	**187**
375 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	413

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Bilecik Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Bilecik Belediyesinin 2025 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri To0plamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01- Personel Giderleri	0,00	278.774.300,00	0,00	7.281.290,39 47.071.290,39	238.984.300,00	181.068.583,94	57.915.716,06	0,00
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	25.252.254,00	0,00	668.190,53 3.004.014,98	22.916.429,55	16.429.148,30	6.487.281,25	0,00
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	990.324.465,00	0,00	79.427.123,60 84.791.838,34	984.959.750,26	758.491.613,50	226.468.136,76	0,00
04- Faiz Giderleri	0,00	20.250.001,00	0,00	19.650.000,00 0,00	39.900.001,00	39.688.033,46	211.967,54	0,00
05- Cari Transferler	0,00	56.883.685,00	0,00	10.990.000,00 7.400.000,00	60.473.685,00	37.655.149,65	22.818.535,35	0,00
06-Sermaye Giderleri	0,00	181.100.206,00	0,00	135.190.002,00 13.139.462,81	303.150.745,19	199.761.711,36	103.389.033,83	0,00
07-Sermaye	0,00	5.555.966,00	0,00	650.000,00	6.205.966,00	6.115.959,56	90.006,44	0,00

Transferleri				0,00				
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenek	0,00	121.859.123,00	0,00	0,00 0,00	23.409.123,00	0,00	23.409.123,00	0,00
Toplam	**0,00**	**1.680.000.000,00**	**0,00**	**98.450.000,00** **98.450.000,00**	**1680.000.000,00**	**1.239.210.199,77**	**440.789.800,23**	**0,00**

Bilecik Belediyesinin 2025 mali yılı bütçesi ile 1.680.000.000,00 TL olarak tahmin edilmiştir. Yıl içinde 1.239.210.199,77 TL bütçe gideri yapılmış, 440.789.800,23 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	253.217.514,00	144.689.118,14	128.497,22	144.560.620,92	57,09
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	250.490.051,00	94.052.422,51	96.437,61	93.955.984,90	37,51
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	14.125.034,00	597.900,00	0,00	597.900,00	4,23
05- Diğer Gelirler	774.367.389,00	812.056.356,75	3.107,81	812.053.248,94	104,87
06- Sermaye Gelirleri	387.800.012,00	106.134.728,71	0,00	106.134.728,71	27,37
08- Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	**1.680.000.000,00**	**1.157.530.526,11**	**228.042,64**	**1.157.302.483,47**	**68,89**

Buna göre 2025 yılında net bütçe geliri %68,89 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer gelirler (%104,87) beklenenin üstünde gerçekleşmiştir, vergi gelirleri (%57,09) olarak beklenenin altında gerçekleşmiştir, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%37,51) beklenenin altında gerçekleşmiştir, alınan bağış ve yardımlar (%4,23), sermaye gelirleri ise (%27,37) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderlerinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01 Personel Giderleri	238.984.300,00	181.068.583,94	75,77
02 SGK Devlet Primi Giderleri	22.916.429,55	16.429.148,30	71,69
03 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	984.959.750,26	758.491.613,50	77,01
04 Faiz Giderleri	39.900.001,00	39.688.033,46	99,47
05 Cari Transferler	60.473.685,00	37.655.149,65	62,27
06 Sermaye Giderleri	303.150.745,19	199.761.711,36	65,90
07 Sermaye Transferleri	6.205.966,00	6.115.959,56	98,55
08 Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09 Yedek Ödenekler	23.409.123,00	0,00	0,00
Toplam	**1.680.000.000,00**	**1.239.210.199,77**	**73,76**

2025 yılında bütçe giderleri toplam bütçe ödeneğinin %73,76'sı oranında gerçekleşmiştir. Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmasına göre gerçekleşme oranları;

personel giderlerinde %75,77, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde %71,69, mal ve hizmet alımı giderlerinde %77,01, faiz giderlerinde %99,47, cari transferlerde %62,27, sermaye giderlerinde %65,90 ve sermaye transferlerinde %98,55 olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2024 yılının 2023 yılına, 2025 yılının 2024 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2023 Yılı (TL) (A)	2024 Yılı (TL) (B)	2025 Yılı (TL) (C)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2025-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	61.300.945,06	90.039.162,28	144.689.118,14	46,88	60,69
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	78.577.540,37	74.994.268,96	94.052.422,51	-4,56	25,41
Alınan Bağış ve Yardımlar	78.577.540,37	1.127.500,00	597.900,00	-98,57	-46,97
Diğer Gelirler	312.844.723,75	532.347.154,48	812.056.356,75	70,16	52,54
Sermaye Gelirleri	2.174.789,38	809.000,00	106.134.728,71	-62,8	13.019,25
Toplam	455.165.138,36	699.317.085,72	1.157.530.526,11	53,64	65,52
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	638.053,03	739.591,80	228.042,64	15,91	-69,16
Net Toplam	**454.527.085,33**	**698.577.493,92**	**1.157.302.483,47**	**53,69**	**65,66**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2025 yılında gelirler bir önceki yıla göre 458.724.989,55 TL'lik (%65,66) artış göstermiştir. Bu çerçevede; sermaye gelirlerinde 105.325.728,71 TL (%13.019,25) artış, Teşebbüs ve Mülkiyet gelirlerinde 19.058.153,55 TL (%25,41) artış, diğer gelirlerde 279.709.202,27 TL (%52,54) artış ve Vergi Gelirlerinde 54.649.955,86 TL (%60,69) artış yaşanmıştır, buna karşılık Alınan Bağış ve Yardımlarda 529.600 TL (-%46,97) azalma yaşanmıştır. Sermaye gelirlerindeki artış Belediyenin taşınmaz satışlarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2023 Yılı (TL) (A)	2024 Yılı (TL) (B)	2025 Yılı (TL) (C)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2025-2024 değişim oranı (%) [E=(C- B)/B]
Personel Giderleri	78.466.433,38	139.416.021,17	181.068.583,94	77,68	29,87
S.G.K. Devlet Pirimi Giderleri	7.605.395,84	12.787.315,78	16.429.148,30	68,13	28,48
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	297.177.752,77	534.732.114,79	758.491.613,50	79,94	41,84

Faiz Giderleri	13.973.357,42	22.064.282,41	39.688.033,46	57,90	79,87
Cari Transferler	17.974.424,43	29.191.628,47	37.655.149,65	62,41	29
Sermaye Giderleri	65.583.191,94	21.189.498,83	199.761.711,36	-67,69	842,73
Sermaye Transferleri	1.788.359,56	6.326.209,67	6.115.959,56	253,74	-3,32
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	**482.568.915,34**	**765.707.071,12**	**1.239.210.199,77**	**58,67**	**61,83**

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2025 yılında 2024 yılına göre 473.503.128,65 TL (%61,83) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; bir önceki yıla göre mal ve hizmet alımı giderleri 223.759.498,71 TL (%41,84), sermaye giderleri 178.572.212,53 TL (%842,73) artmıştır; ve personel giderlerinin 41.652.562,77 TL (%29,87) arttığı görülmektedir. Bunun yanında 2025 yılında sadece sermaye transferlerinde 210.250,11 TL (%-3,32) düşüş olmuştur. Sermaye giderlerindeki artış Belediye Şirketinin sermaye artırımı ve icra ödemelerinden kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2025 yılı Faaliyet Gideri 1.080.862.714,76 TL, Faaliyet Geliri 1.148.166.357,17 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 1.483.717.136,16 TL olarak gerçekleşmiştir. Aradaki 1.416.413.493,75 TL tutarındaki fark 2025 yılında yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanmaktadır.

Bilecik Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Bilecik Kayı Gıda Tem. Tur. San. Tic. AŞ	9.030.887,74	9.030.887,74	100
2	Aksa Bilecik Bolu Doğalgaz Dağıtım AŞ	18.000.000,00	316.800,00	1,76
3	Biltur Gıda Tur. İnş. San. ve Tic. AŞ	5.000.000,00	5.000.000,00	100

Bilecik Belediyesinin 10.000 TL sermayeli S.S. Bilecik Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifinde %5 oranında 500 TL tutarında hissesi bulunmaktadır.

Belediyenin dolaylı olarak hissedarı olduğu bir şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Bilecik Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-Birleştirilmiş veriler defteri,

-Geçici ve kesin mizan,

-Bilanço,

-Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç

kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması gerekmektedir.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınmalıdır.

Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşur.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

05.03.2025 tarih ve 32832 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Kamu İç Kontrol Yönetmeliği, Kamu Ön Mali Kontrol Yönetmeliği ve Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğ ile iç kontrol sistemi yeniden düzenlenmiştir.

Bu kapsamda Belediyenin iç kontrol sistemi; anılan mevzuatta yer verilen kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak değerlendirilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim, planlanmış ve yürütülmüştür.

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri, mevzuata uygun yapılmıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare stratejik amaç ve hedeflerine yönelik kurumsal risklerini, tanımlamasına ilişkin bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber kontrol faaliyetleri, belirlenmediğinden bu çalışmalar yeterli değildir.

İdare faaliyet ve süreçlerine yönelik risklerini (operasyonel riskler, suistimal riskleri, teknolojiye ilişkin riskler vb.) tanımlamasına ilişkin bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber kontrol faaliyetleri belirlenmediğinden bu çalışmalar yeterli değildir.

Risklerin (kurumsal riskler ile faaliyet ve süreçlere ilişkin riskler) değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış ancak kontrol faaliyetleri belirlenmediğinden yeterli değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, Kamu Ön Mali Kontrol Yönetmeliği'ne uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur.

Mevcut bilgi yönetim sistemleri bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde kurulmuştur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdarenin iş ve işlemlerinin kaydı, sınıflandırılması, korunması ve erişimini de kapsayan, belirlenmiş standartlara uygun arşiv ve dokümantasyon sistemi oluşturulmuştur.

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi, mevcuttur.

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, tek iç denetçi bulunmasından dolayı tam anlamıyla değerlendirilmemektedir.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak mevzuata uygundur.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup üç iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan bir adeti doludur.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışmaları mevcuttur ancak raporlamada eksiklikler bulunmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bilecik Belediyesinin 2025 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kapanış Kayıtları ile Açılış Kayıtları Arasında Farklılık Bulunması

Kamu İdaresinin muhasebe kayıtları incelendiğinde, 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ile 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabının 2024 yılı kapanış bakiyeleri ile 2025 yılı açılış bakiyeleri arasında farklılık bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde; mali yılın başında bir önceki hesap dönemi kapanış bilançosu esas alınarak açılış bilançosu düzenleneceği ve açılış bilançosundaki tutarların "1" yevmiye numaralı muhasebe işlem fişi ile ilgili hesaplara kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmeliğin "Dönem başı işlemleri" başlıklı 481'inci maddesinde ise mali yılın başında, önceki faaliyet döneminin son yevmiyesinde borç kaydedilerek kapatılan hesaplara ilişkin tutarların alacak; alacak kaydedilerek kapatılan hesaplara ilişkin tutarların ise borç kaydı yapılarak yeni dönemin başlatılacağı düzenlenmiştir. Ayrıca 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının işleyişini düzenleyen 356'ncı maddede, bir önceki dönem olumlu faaliyet sonucunun bu hesaba aktarılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin 2024 yılı kapanış bilançosunda 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının 3.677.125.921,20 TL, 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabının ise 1.083.686.736,75 TL bakiye verdiği; 2025 yılı açılış kaydında ise 570 numaralı hesabın 4.760.812.657,95 TL olarak yer aldığı, 590 numaralı hesabın ise 0,00 TL bakiye ile açıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu tutarların matematiksel olarak birbiriyle uyumlu olduğu, 590 numaralı hesabın kapanış bakiyesinin 570 numaralı hesaba aktarılmış bulunduğu anlaşılmaktadır.

Ancak bu aktarımın, 590 numaralı hesabın kapanış bakiyesinin açılışta gösterilmeksizin doğrudan 570 numaralı hesap bakiyesine eklenmesi suretiyle gerçekleştirilmesi nedeniyle, hesapların önceki yıl kapanış bakiyeleri ile cari yıl açılış bakiyeleri birebir uyumlu görünmemektedir. Bu durum, mali tabloların dönemler arası karşılaştırılabilirliğini ve izlenebilirliğini zayıflatmakta; dönem başı işlemlerinin muhasebe kayıtları üzerinden açık ve şeffaf biçimde takip edilmesini güçleştirmektedir.

Kamu İdaresi cevabında 590 Dönem olumlu faaliyet sonucu hesabının 2026 yılı kapanış bakiyesinin 2027 açılış hesabında izlenip, akabinde 570 Geçmiş yıllar olumlu faaliyet sonuçları hesabına aktarılarak bulgunun yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabının bir önceki yıl kapanış bakiyesiyle açılması, akabinde ayrı bir yevmiye kaydı ile 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılması ve böylece kapanış ile açılış bakiyelerinin birebir uyumlu olacak şekilde gösterilmesi; mali tabloların şeffaflığı, izlenebilirliği ve dönemler arası karşılaştırılabilirliği açısından uygun olacaktır.

BULGU 2: Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması

Belediyede, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te belirtilen taşınmazların tespit, yeniden değerleme ve kayıt işlemlerinin tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 1 ve 2'nci maddelerinde, Yönetmelik'in amaç ve kapsamı tanımlanmış; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydının ve icmal cetvellerinin düzenlenmesinin bu Yönetmelik'te belirtilen usul ve esaslara göre yapılacağı ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 5'inci maddesinde de kayıt ve kontrol işlemleri tanımlanmış, taşınmazların hangi değerle kayıtlara alınacağı ifade edilmiş ve değer güncellenmesinin ise Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yapılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'te belirtilen şekliyle kayıt işlemleri yapılırken kullanılacak kayıt formlarının örnekleri de mevzuat ekinde yer almış ve Geçici 1'inci maddede ise tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Netice olarak, taşınmaz tapu bilgilerinin temin edilerek İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımındaki taşınmazların fiili envanterinin yapılması, ilk girişlerin emlak değeri üzerinden yapılarak maliyet bedeli ve rayiç bedel çalışmasından sonra yeniden değerleme yapılması, taşınmaz kayıt işlemlerinin gerçekleştirilmesi, taşınmaz icmal cetvellerinin konsolide edilmesi, bütün işlemlerin Yönetmelik'te belirtilen tarih itibariyle tamamlaması ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği taşınmazların son haliyle mali tablolarda yer alan ilgili hesaplarda gösterilmesi gerekmektedir.

Belediyenin 2025 yılı taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Tapuda Bilecik Belediyesi adına kayıtlı 986 adet taşınmaz bulunduğu ve buna karşılık Belediye Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından kaydı tutulan taşınmaz sayısının ise 920 adet olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında ilgili birimlerle koordineli olarak taşınmazların kayıt işlemlerine devam edildiği belirtilmiştir.

2024 yılı Sayıştay Raporunda da benzer şekilde yer verilen söz konusu farklılığın nedeninin tespit edilerek Belediye taşınmazlarına ilişkin kurum kayıtları ile tapu kayıtları arasındaki farklılığın giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların İlgili Varlık Hesaplarında İzlenmemesi

Diğer kamu kurumları tarafından İdareye tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188, 189, 190, 191, 192 ve 193'üncü maddelerinde tahsis edilen taşınmazların niteliklerine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Bu amaçla, Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 41 sıra no.lu Tebliği yayımlanmış ve yardımcı hesaplar belirlenerek merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planına eklenmiştir. Tebliğ'e göre taşınmaz maliki kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; 500 Net Değer Hesabına borç, ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabına alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilecektir.

Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500 Net Değer Hesabına borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilecektir.

Tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mal, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili idarenin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu kaynakların tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işlemini muhasebeleştirmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte 10.10.2006 tarih ve 26315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tahsisli taşınmaza ilişkin giderler" başlıklı 7'nci maddesi uyarınca; tahsisli taşınmazlar ile ilgili her türden giderin tahsis yapılan kurum tarafından karşılanması ve bu kapsamdaki muhasebe kayıtlarının tesis edilen bu işlemlere göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Tahsisli taşınmazlara ilişkin bilginin muhasebe kayıtlarında yer alması, İdarenin tahsise konu taşınmazları üzerindeki mali yükümlülükleri açısından da önem arz etmektedir.

Taşınmazlar üzerinde yapılan incelemelerde; İdare tarafından tahsisli olarak kullanılan 17 adet taşınmaza ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında Bulguda bahisle başka kurumlarca tahsis edilerek Belediye tarafından kullanılan taşınmazlara ait muhasebe kayıtlarının ilgili hesaplara alınarak (250, 252, 500) izlenmeye başlandığı ve Bulgunun yerine getirildiği belirtilmiştir. Ancak bu işlemler 2026 yılında yapıldığından 2025 yılı mali rapor ve tablolardaki eksiklik giderilememiştir.

Sonuç olarak, önceki yıl Sayıştay Raporunda da benzer şekilde yer verilen, Kurum tarafından tahsise konu edilen taşınmazlara yönelik muhasebe kayıtlarının yapılmaması

nedeniyle mali rapor ve tablolarda 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu ve 500 Net Değer Hesabı doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

BULGU 4: Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

Maddi duran varlıklar hesap grubunda kayıtlı varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri açıklayan 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde, bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 202'nci maddesinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı, 203'üncü maddesinde ise maddi duran varlık hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan ve 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise, maddi duran varlıklar için ayrılacak amortismana ilişkin süre ve oranlara yer verilerek, amortismana tabi her bir varlığın Duran Varlık Amortisman Defteri'ne kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; maddi duran varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı görülmüştür. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, amortisman oranları ve süreleri doğru uygulandığında ayrılan amortisman tutarının maddi duran varlığın kayıtlı değerine eşit veya daha düşük olması gerektiği izahtan varestedir. Bahse konu maddi duran varlıklara ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu Tüm Düzeyler	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
251.xx.20.03.	Mesire Yerleri	6.795.171,40	0,00	6.795.171,40

251.xx.20.07.	Genel Mezarlıklar	560,00	0,00	560,00
252.xx.xx.01.99	Diğer	230.964,00	0,00	230.964,00
252.xx.xx.02.99	Diğer	21.902.427,45	0,00	21.902.427,45
252.xx.xx.09.01	Alışveriş ve İş Merkezleri	163.119.979,30	0,00	163.119.979,30
TOPLAM		**192.049.102,15**		**192.049.102,15**

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu Tüm Düzeyler	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
253.01.99..	Diğer Tesis ve Sistemler	167.710,00	189.635,00	-21.925,00
253.03.01..	Yıkama, Temizleme ve Ütüleme Cihaz ve Araçları	890.200,85	911.517,45	-21.316,60
253.03.02..	Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri	1.632.317,89	2.595.510,11	-963.192,22
253.03.04..	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	753.605,63	859.096,13	-105.490,50
253.03.07..	Müzik Aletleri ve Aksesuarları	811.157,22	1.250.871,02	-439.713,80
255.01.02..	Temsil ve Tören Demirbaşları	1.809.603,39	2.891.349,55	-1.081.746,16
255.01.05..	Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınırlar	597.958,40	922.355,20	-324.396,80
255.02.01..	Bilgisayarlar ve Sunucular	6.460.707,93	7.773.451,75	-1.312.743,82
255.02.03..	Teksir ve Çoğaltma Makineleri	917.557,94	1.095.314,16	-177.756,22
255.02.04..	Haberleşme Cihazları	1.162.333,98	1.571.908,62	-409.574,64
255.02.05..	Ses, Görüntü ve Sunum Cihazları	2.280.727,42	2.775.566,77	-494.839,35
255.02.06..	Aydınlatma Cihazları	687.830,70	946.597,96	-258.767,26
255.02.99..	Diğer Büro Makineleri ve Aletleri	3.529.508,28	3.822.638,14	-293.129,86
255.03.01..	Büro Mobilyaları	2.532.227,46	4.044.012,63	-1.511.785,17
255.03.02..	Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar	395.499,21	476.708,09	-81.208,88
255.03.04..	Bebek ve Çocuk Mobilyası ve Aksesuarları	165.127,78	227.767,80	-62.640,02
255.08.02..	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	501.560,69	1.047.234,69	-545.674,00
255.09.02..	Salon Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	712.712,54	1.206.464,50	-493.751,96
255.10.02..	Kontrol ve Güvenlik Sistemleri	2.901.908,55	3.962.370,36	-1.060.461,81
255.11.02..	Duvarda Sergilenen Süs Eşyaları	48.518,01	49.918,01	-1.400,00

255.99.02..	Seyyar Tanklar ve Tüpler	141.918,87	202.687,03	-60.768,16
255.99.03..	Sergileme ve Tanıtım Amaçlı Taşınırlar	621.093,93	906.367,93	-285.274,00
TOPLAM		29.721.786,67	39.729.342,90	-10.007.556,23

Maddi duran varlıkların bir kısmı için amortisman ayrılmaması, bir kısmı için ise varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması 2025 yılı Bilançosunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabının hatalı gösterilmesine neden olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında Bulguda tespit edilen hiç amortisman ayrılmayan ve fazla amortisman ayrılan maddi duran varlıklarla ilgili muhasebe kayıtlarının yapılarak hataların giderileceği belirtilmiştir. Önceki yıl Sayıştay Raporunda da yer verilen ve 2025 yılında da devam eden hataların giderilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılarak amortisman kayıtlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Bulunması

Kurum tarafından satın alınan bilgisayar yazılımı, lisans ve benzeri hakların 260 Haklar Hesabına kaydedilmeden doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 210'uncu maddesinde; 260 Haklar Hesabının, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş, 211'inci maddesinde ise; bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların mezkûr hesaba borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 214'üncü maddesinde, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği açıklanmış, bu hesabın maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Amortisman ve Tükenme Payları başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında, maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda izlenen varlıklar için

amortisman oranı %100 olarak belirlenmiş, diğer bir ifadeyle söz konusu varlıkların hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edileceği hükme bağlanmıştır.

Lisans ve lisans güncellemeleri bilgisayar yazılımlarına ilişkin kullanım hakları olması sebebiyle maddi olmayan duran varlıklar sınıfında yer almaktadırlar. Maddi olmayan duran varlıklar herhangi bir fiziksel varlığı bulunmasa da kamu idarelerinin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği veya belli koşullar altında hukuken himaye gören haklardır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşıldığı üzere, yazılım ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında takip edilmesi ve 260 Haklar Hesabında yer alan varlıkların yıl sonunda %100 amortismana tabi tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, muhtelif tarihlerde alımı yapılan toplam 416.632,49 TL tutarındaki 6 adet bilgisayar yazılım bedelinin 260 Haklar Hesabına kaydedilmediği ve söz konusu tutarın doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

Bu durum, 260 Haklar Hesabı ve 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının gerçek değerleriyle mali rapor ve tablolarda yer almamasına yol açmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki hak ve yetki alımı harcamalarında 260 Haklar Hesabının kullanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, önceki yıl Sayıştay Raporunda da benzer şekilde yer verilen, bilgisayar yazılımları, lisans ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında izlenmemesi bilançoda 268 Birikmiş Amortismanlar hesabının ve 260 Haklar Hesabının 416.632,49 TL eksik görünmesine sebebiyet vermektedir.

BULGU 6: Üye Olunan Birliklere ve Kalkınma Ajansına Aktarılan Payların Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi

Kamu idaresi tarafından üyesi olunan birliklere ve kalkınma ajansına yıl içerisinde aktarılan payların 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmediği, söz konusu tutarların doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedilerek giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 276'ncı maddesinde; 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip özel

kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 277'nci maddesinde ise söz konusu tutarların, tahakkuk aşamasında 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç; eş zamanlı olarak 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak ve 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedileceği; ödeme aşamasında ise 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydı yapılacağı düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, kamu idaresi tarafından yıl içerisinde üyesi olunan birliklere ve BEBKA'ya (Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı) aktarılan toplam 5.114.098,23 TL tutarındaki payların, öncelikle 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmesi gerekirken bu hesap kullanılmaksızın doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedildiği belirlenmiştir.

Bu uygulama, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının eksik görünmesine neden olmakta; özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların ayrı bir bilanço hesabında izlenmesi yönündeki muhasebe sistematiğini ortadan kaldırmakta ve mali tabloların izlenebilirliğini zayıflatmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında üye olunan birlik ve kalkınma ajanslarına ödenecek olan payların doğru hesaplarda izlenmesi için Bulguda bahsedilen düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, birliklere ve kalkınma ajansına aktarılacak payların Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 276 ve 277'nci maddeleri uyarınca öncelikle 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmesi, ödeme aşamasında ise bu hesaptan çıkışının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması

Yapımı devam eden maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde, malzeme ile işçilik ve genel giderlere ilişkin harcamaların izlenmesi için kullanılması gereken 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabının hiç kullanılmadığı, söz konusu giderlerin doğrudan ilgili maddi duran varlık hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabı ile ilgili olan "Hesabın niteliği" başlıklı 204'üncü maddesinde;

"Bu hesap, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılır" denilerek hesabın tanımı yapılmış; "Hesabın işleyişi" başlıklı 205'inci maddesinde ise, bu hesaba yapılacak borç ve alacak kayıtları düzenlenerek gerek yılı içerisinde gerekse yıllara sari olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak tutarların bu hesaba borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Sahip olunan varlıkların maliyetine ilişkin bilgilerin doğru bir şekilde mali tablolara yansıtılmasını teminen, yapımı süren maddi duran varlıklar için gerçekleştirilen harcamaların, kabul gerektiren durumlarda geçici kabul tutanağının idarece onaylandığı; diğer hallerde ise işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihe kadar izlenmesi için 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemeler neticesinde, 2024 yılında başlayan ve 2025 yılı içinde geçici kabulü yapılmış olan sondaj yapım işleri sebebiyle toplam 4.554.074,59 TL tutarında harcama yapıldığı fakat söz konusu harcamaların 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmeksizin doğrudan 251 Yer Altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına alındığı, bu durumun geçici kabulü yapılmamış bir yapım işine ilişkin 251 Yer Altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında aynı miktarda fazla kayda neden olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında yapılmakta olan yatırımların izlenmesi ve ilgili maddi duran varlıklar hesabına alınması işlemlerinin mevzuat çerçevesinde takibinin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, önceki yıl Sayıştay Raporunda da yer verilen bu husus kapsamında, mali tabloların doğru bilgi sunmasını teminen hesap planlarına uygun olarak yapımı süren maddi duran varlıklara ilişkin harcamaların, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihe, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihe kadar 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Muhasebe Kayıtlarının Bir Kısmının Temel Muhasebe İlkelerine Aykırı Şekilde Düzenlenmesi

İdare tarafından yürütülen muhasebe işlemlerinde tahakkuk esasına riayet edilmediği, aktif karakterli bazı hesapların açılış kaydında alacak; pasif karakterli bazı hesapların ise borç çalıştırıldığı ve söz konusu hatalı kayıtların ay sonlarında ters kayıtlar yapılmak suretiyle düzeltildiği tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 1'inci maddesinde, Yönetmelik'in amacının; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin gerçek mahiyetlerine uygun biçimde muhasebeleştirilmesi ve mali tabloların muhasebenin temel kavramları ile genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in 5'inci maddesinde temel muhasebe kavramları düzenlenmiş; muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan belgelere dayandırılması ve mali tabloların doğru karar vermeye elverişli, yeterli ve anlaşılır biçimde hazırlanması gerektiği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde tahakkuk esası; bir ekonomik değerin yaratıldığı, dönüştürüldüğü, el değiştirdiği veya yok olduğu anda muhasebeleştirilmesi olarak tanımlanmıştır. Aynı Yönetmelik'in 43'üncü maddesinde açılış bilançosuna dayanılarak hesapların borç ve alacak kayıtlarının yapılacağı; 481'inci maddesinde ise dönem başında önceki dönem sonunda borç kaydedilerek kapatılan hesapların alacak, alacak kaydedilerek kapatılan hesapların ise borç kaydı yapılarak yeni dönemin başlatılacağı düzenlenmiştir.

Bu hükümler çerçevesinde; aktif karakterli hesapların açılış kaydında borç, pasif karakterli hesapların ise alacak çalıştırılması muhasebe tekniğinin zorunlu gereğidir.

Yapılan incelemede, bazı aktif hesapların açılış kaydında alacak, bazı pasif hesapların ise borç çalıştırıldığı; bu nedenle söz konusu hesapların dönem içinde eksi bakiye verdiği ve ay

sonlarında ters kayıtlar yapılmak suretiyle muhasebe denkliğinin sağlanmaya çalışıldığı belirlenmiştir.

Muhasebe kayıtlarının bu şekilde düzenlenmesi; işlemlerin gerçekleştiği anda tahakkuk esasına uygun olarak muhasebeleştirilmemesine, dönem içi mali tabloların geçici olarak gerçeği yansıtmayan bakiyeler içermesine ve muhasebe kayıtlarının güvenilirliğinin zedelenmesine neden olmaktadır. Hatalı kayıtların sistematik olarak ters kayıtlarla düzeltilmesi yöntemi, muhasebenin tutarlılık ve tam açıklama ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, bulgu konusu hesaplar ile açılış ve kapanış bilançosundaki aktif ve pasif hesapların incelenerek Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine uygun hale getirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, muhasebe kayıtlarının tahakkuk esasına uygun biçimde ve gerçekleştiği anda kayda alınması; açılış kayıtlarında aktif hesapların borç, pasif hesapların alacak çalıştırılması suretiyle muhasebe tekniğine uygun işlem tesis edilmesi ve dönem içi mali tabloların gerçeğe uygun ve güvenilir şekilde hazırlanmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Metruk Yapılar ile İlgili Alınan Encümen Kararı Sonrasında İlgili Mevzuat Gereği Yapılması Gereken İşlemlerin Yasal Süreler İçerisinde Tamamlanmaması

Belediye Encümeninin 03.07.2025 tarih ve 2025/398 sayılı kararı ile genel güvenlik ve asayiş bakımından tehlike arz ettiği tespiti yapılarak Bilecik İl Emniyet Müdürlüğü tarafından Belediyeye bildirimi yapılan 4 adet yapıdaki tehlikeli durumun ortadan kaldırılması için 3194 sayılı İmar Kanunu gereği işlemlerin yapılması kararı verilmiş olmasına rağmen anılan Kararın uygulamaya geçirilmediği görülmüştür.

İmar Kanunu'nun "Yıkılacak derecede tehlikeli yapılar" başlıklı 39'uncu maddesinde; *"Genel güvenlik ve asayiş bakımından tehlike arz ettiği valilikçe tespit edilen metruk yapılar ile bir kısmı veya tamamının yıkılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların sahiplerinin adrese dayalı nüfus kayıt sistemindeki adreslerine tehlike derecesine göre bunun izalesi için belediye veya valilikçe üç gün içinde tebligat yapılır. Yapı sahibine bu şekilde tebligat yapılamaması hâlinde bu durum tebligat yapan idarenin internet sayfasında 30 gün süre ile ilan edilir ve tebligat varakası tebliğ yerine kaim olmak üzere tehlikeli yapıya asılır ve keyfiyet muhtarla birlikte bir zabıtla tespit edilir. Malik dışında binada ikamet amacıyla oturanlara da ayrıca tahliye için tebligat yapılır.*

(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/12 md.) *Tebligatı veya ilanı müteakip 30 günü geçmemek üzere ilgili idarece belirlenen süre içinde yapı sahibi tarafından tehlikeli durumun ortadan kaldırılmaması hâlinde, tehlikenin giderilmesi veya yıkım işleri belediye veya valilikçe yapılır ve masrafı %20 fazlası ile yapı sahibinden tahsil edilir."*

hükümleri yer almaktadır.

Yapılan incelemede anılan Encümen Kararı ile ilgili yapıların sahiplerine tespiti yapılan risklerin giderilmesi için tebligat yapılmadığı veya Belediyenin internet sayfasında 30 gün süre ile ilan edilmediği ve bu yapılarla ilgili tehlikeli durumun devam ettiği görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, metruk yapılara ilişkin yasal tebligat işlemlerine başlandığı ve bundan sonraki süreçte yıkılacak derecede tehlikeli yapılarla ilgili işlemlere özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Belediye tarafından genel güvenlik ve asayiş bakımından tehlike arz ettiği tespiti yapılarak Bilecik İl Emniyet Müdürlüğü tarafından Belediyeye bildirimi yapılan 4 adet yapıdaki tehlikeli durumun ortadan kaldırılması için İmar Kanunu gereği işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: İmar Para Cezalarının Yeniden Değerleme Oranında Artırılmaksızın Uygulanması

Kamu İdaresi tarafından kesilen imar para cezalarında, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda maktu olarak belirlenen ceza tutarlarının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu uyarınca yeniden değerleme oranında artırılmaksızın kanunda yazılı tutarlar üzerinden uygulandığı tespit edilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu idari para cezaları bakımından genel kanun niteliğindedir. Nitekim Kanun'un 3'üncü maddesinde, idari yaptırım kararlarına ilişkin diğer genel hükümlerinin idari para cezası yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Bu itibarla Kabahatler Kanunu'nda yer alan genel hükümler, 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamında uygulanacak idari para cezaları bakımından da geçerlidir.

Kabahatler Kanunu'nun 17'nci maddesinde; idari para cezalarının her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinde, ruhsatsız veya ruhsat ve eki projelere aykırı yapılaşmalara ilişkin olarak metrekare üzerinden hesaplanan idari para cezaları ile çeşitli fiiller bakımından öngörülen maktu tutarlar düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında yapı sınıf ve gruplarına göre metrekare başına uygulanacak maktu tutarlar belirlenmiş; üçüncü fıkrasında ise belirli mükellefiyetleri yerine getirmeyenler hakkında iki bin, dört bin ve altı bin Türk lirası tutarında idari para cezası öngörülmüş; ayrıca bazı hallerde on bin Türk lirası tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

Anılan maktu tutarların tamamının, Kabahatler Kanunu'nun 17'nci maddesi gereğince her yıl yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanması zorunludur.

Yapılan incelemede, İdare tarafından uygulanan imar para cezalarında 3194 sayılı Kanun'un 42'nci maddesinde yer alan maktu tutarların yeniden değerleme oranında artırılmaksızın kanunda yazılı tutarlar üzerinden hesaplandığı belirlenmiştir.

İdari para cezalarının yeniden değerleme oranında artırılmaksızın uygulanması; mevzuatta öngörülen ceza tutarlarının eksik tahakkuk ettirilmesine, idari yaptırımın caydırıcılık etkisinin azalmasına ve kamu gelirlerinin olması gerekenden düşük gerçekleşmesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, eksik tahakkuk edilen idari para cezalarının tespiti ve tahakkuku için işlemlere başlandığı ve bundan sonraki süreçte idari para cezalarının yeniden değerleme oranı dikkate alınarak uygulanmasına özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesi kapsamında uygulanacak tüm idari para cezalarının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17'nci maddesi uyarınca her takvim yılı başından geçerli olmak üzere yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanması; geçmiş dönemlerde eksik tahakkuk ettirilen tutarların tespit edilerek gerekli düzeltme ve tahsil işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi

Mal Müdürlüğünden alınan aile cüzdanları için tahsil edilen bedellerin hiçbir şekilde Belediye hesapları ile ilişkilendirilmemesi gerektiği halde alım bedellerinin bütçeden ödenmesi

ve bunların satışı sonucu tahsil edilen tutarların bütçeye gelir kaydedilmesi suretiyle Belediye hesaplarında takip edildiği görülmüştür.

Evlendirme Yönetmeliği'nin "Evlendirme memurluğunun görev, yetki ve sorumlulukları" başlıklı 6'ncı maddesinde; evlendirme memurlarına aile cüzdanı düzenleme görevi verilmiş olup belediye personeli arasından görevlendirilen evlendirme memurlarının belediye başkanına karşı sorumlu oldukları düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Aile cüzdanlarının mal sandıklarından alınması" başlıklı 54'üncü maddesinde; aile cüzdanlarının il ve ilçe mal sandıklarınca evlendirme memurlarına kredili olarak verileceği, bu cüzdanların zimmetle verilmesi ve bedelinin tahsili hususlarında Devlet Muhasebesi Muamelat ve Genel Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu hüküm ile hem muhasebe yönetmeliklerine atıf yapılmış hem de aile cüzdanlarının ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe müdürlüğünce belediye tarafından görevlendirilecek yetkili memurlara zimmetle verilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Değerli kâğıtlara ilişkin işlemler" başlıklı 498'inci maddesi dördüncü fıkrası (e) bendinde ilgili mevzuatı gereğince evlendirme yetkisi verilenlere defterdarlarca belirlenen miktarda zimmetle uluslararası aile cüzdanı verileceği ve (h) bendinde ise yetkili memurların, muhasebe birimlerinden zimmetle aldıkları değerli kâğıtların satış hasılatını en çok on beş günde bir ve her halde mali yılın son iş gününde ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe birimi veznesine veya banka hesabına yatırmak zorunda olduğu hususlarına yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, aile cüzdanı bedellerinin Belediye bütçesinden karşılandığı, cüzdanların ilgililere satışı yapıldıkça tahsil edilen tutarların Belediye bütçesine gelir kaydedildiği ve bunlara ilişkin işlemlerin Belediye muhasebe kayıtlarında izlendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, aile cüzdanı bedellerinin tutanakla teslim alınarak Defterdarlık ve Mal Müdürlüğü veznesinden nakit ücret karşılığında aile cüzdanı temin edilmesi suretiyle iş ve işlemlerin yeniden düzenlendiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, değerli kâğıt niteliğini haiz aile cüzdanlarına ilişkin yetkili memur eliyle gerçekleşen teslim işlemlerinin zimmetle

yapılması, cüzdanların alım ve satışına ilişkin işlemlerin Belediyenin muhasebe kayıtları ile ilişkilendirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 5: Kira Tahsilatlarında Gecikmeler Bulunması

Mülkiyeti Belediyeye ait olan taşınmazların kiralanmasına ilişkin sözleşmeler kapsamında tahakkuk eden kira bedellerinin tahsilinde gecikmeler olduğu görülmüştür.

Mülkiyeti Belediyeye ait olan taşınmazların kiralanmasına ilişkin kiralama ihaleleri parasal büyüklüğüne bağlı olarak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda belirtilen açık veya kapalı teklif usulüne göre yapılmaktadır. İhale sonucunda yapılan sözleşmelerde kira ödeme dönemleri aylık veya 3'er aylık dönemler halinde yer almaktadır.

Kira sözleşmelerinde vadesinde ödenmeyen kira bedellerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Gecikme Zammı, Nispet ve Hesabı" başlıklı 51'inci maddesi gereğince belirlenen oranda (13.11.2025 tarihine kadar aylık %4,5 sonrası %3,7) gecikme zammı uygulanacağı ve kira bedelinin zamanında ödenmemesi gibi kiracının üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmemesi durumunda kiracı hakkında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama" başlıklı 84'üncü maddesi uyarınca işlem yapılacağı hususlarına yer verilmiştir.

Yapılan incelemelerde mülkiyeti Belediyeye ait olan ve kiralamaya konu 236 adet gayrimenkulün bulunduğu bunlardan 103 adet gayrimenkulün kiracılarının 2025 ve önceki yıllara ilişkin ödenmemiş kira borcu bulunduğu ve buna bağlı olarak gecikme faizi oluştuğu ancak, İdare tarafından gerekli takibatın yapılmadığı görülmüştür. Oluşan toplam kira alacağı 6,8 milyon TL seviyesindedir.

Kamu İdaresi cevabında kira ödemelerini aksatan kiracılara gerekli tebligatların yapılıp hukuki süreç başlatıldığı ve ödeme yapmayan kiracıların ise sözleşmelerinin iptal edilerek tahliye edilecek ve tahsilatların yapılacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından kira alacaklarının daha fazla birikmeden tahsiline yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 6: Terminal Binası Yapım İşinde 15 Yıllık Yüklenici Sorumluluğu Gözetilmeksizin Bakım Onarım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşılanması ve Mevcut Fiziksel Kusurların Giderilmemesi

25.03.2014 tarihinde ihale edilen terminal binası yapım işinin geçici kabulü 22.07.2016 tarihinde yapılmış, 02.09.2016 tarihinde kesin hakediş düzenlenmiştir. Kesin kabul süreci içerisinde tespit edilen eksiklikler yüklenici firmaya bildirilmiş; ancak yüklenici firmanın iflas etmesi nedeniyle söz konusu eksiklikler giderilememiş ve yüklenicinin kesin teminatı gelir kaydedilmiştir.

Bunun üzerine 20.09.2017 tarihinde terminal binasında tespit edilen eksikliklerin giderilmesi amacıyla başka bir firma ile sözleşme imzalanmış; bu işe ilişkin geçici kabul 23.10.2017 tarihinde, kesin kabul ise 23.10.2018 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Ancak 2022 ve 2023 yıllarında çatı akması ve yağmur suyu kaynaklı sorunlar nedeniyle doğrudan temin usulüyle toplam 330.647,80 TL tutarında bakım ve onarım işi yaptırıldığı; söz konusu giderlerin, ortaya çıkan sorunların imalat hatasından mı yoksa kullanım hatasından mı kaynaklandığına ilişkin herhangi bir teknik heyet tespiti yapılmaksızın idare bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

Yerinde yapılan incelemede ise otogar binasının çatısının çeşitli noktalardan aktığı, duvar yüzeylerinde alçı ve boya dökülmeleri bulunduğu ve üst kat balkondaki döşeme kaplamalarının kırık olduğu fiilen tespit edilmiştir. Bu fiziksel kusurların geçmişte yaptırılan bakım onarım işlerine rağmen giderilememiş olması, sorunların imalat kaynaklı olabileceğine işaret etmektedir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncu maddesinde, yapım işlerinde yüklenici ve alt yüklenicilerin yapının fen ve sanat kurallarına uygun yapılmamasından kaynaklanan zarar ve ziyandan kesin kabul onay tarihinden itibaren on beş yıl süreyle müteselsilen sorumlu oldukları hükme bağlanmıştır. Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 20'nci ve 25'inci maddelerinde de aynı doğrultuda düzenlemelere yer verilmiş olup, ortaya çıkan zarar ve ziyanın genel hükümlere göre yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Eksikliklerin giderilmesi amacıyla imzalanan ikinci sözleşmeye ilişkin işin kesin kabul tarihi olan 23.10.2018 itibarıyla başlayan 15 yıllık sorumluluk süresi hâlen devam etmektedir. Buna rağmen söz konusu dönemde ortaya çıkan sorunlar bakımından yüklenici

sorumluluğunun araştırılmadığı ve bakım onarım giderlerinin doğrudan idare bütçesinden karşılandığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında özetle, terminal binası yapım işine ilişkin kesin kabul eksikliklerinin giderilememesi ve yüklenici ortaklardan birinin iflas etmesi üzerine kesin teminatın gelir kaydedildiği, eksikliklerin giderilmesi amacıyla ikinci bir yapım işi ihalesi yapılarak eksikliklerin tamamlatıldığı belirtilmiştir. Ayrıca terminal binasında mevcut fiziksel kusurların devam ettiği ifade edilerek, söz konusu kusurların imalat hatasından mı yoksa kullanım kaynaklı mı olduğunun tarafsız teknik heyet veya mahkeme marifetiyle ivedilikle tespit ettirileceği bildirilmiştir.

Sonuç olarak İdare tarafından teknik tespit sürecinin başlatılacağının belirtilmesi olumlu olmakla birlikte, terminal binasında devam eden fiziksel kusurlar bakımından 4735 sayılı Kanun kapsamında yüklenicilerin 15 yıllık sorumluluğunun halen devam ettiği açıktır. Bu nedenle yapılacak teknik inceleme sonucunda kusurların imalat hatasından kaynaklandığının anlaşılması halinde, ilgili yüklenicilerin müteselsil sorumluluk hükümleri çerçevesinde eksiklikleri gidermelerinin sağlanması; sonuç alınamaması durumunda ise gerekli onarım işlerinin yüklenici nam ve hesabına yaptırılarak oluşan giderlerin sorumlularından tahsil edilmesine yönelik hukuki süreçlerin yürütülmesi gerekmektedir. Ayrıca geçmiş yıllarda idare bütçesinden karşılanan bakım ve onarım giderlerinin de teknik inceleme sonucuna göre değerlendirilmesi uygun olacaktır.

BULGU 7: İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması

Katı atık hizmetlerinin imtiyaz yoluyla gördürülmesi sürecinde, katı atıkların Belediye sınırlarından toplanıp toplanmadığının, Belediye sınırlarından toplanan katı atık miktarının ve Belediyeye fatura edilen maliyet bilgisinin doğruluğunun Belediyece takip ve kontrolünün yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'un “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14'üncü maddesinde belediyenin çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık hizmetlerini yapacağı veya yaptıracağı; “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15'inci maddesinde katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak hususunda belediyenin yetki ve imtiyazının bulunduğu; aynı maddede katı atık hizmetlerinin Danıştay'ın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve

İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırk dokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği hüküm altına alınmıştır.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Evsel katı atık sistemi süreçleri" başlıklı 15'inci maddesinde toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenlerin toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım, bertaraf ve satış olduğu belirtilmiştir. Mezkur Yönetmelik'e dayanılarak hazırlanan Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuzda da konuyla ilgili her türlü detay verilmiştir.

Bilecik İlinde yer alan il, ilçe ve belde belediyelerince Bilecik Belediyeler Birliği kurulmuş, bu birlik marifetiyle de belediyelerin katı atık hizmetleri imtiyaz yoluyla bir firmaya devredilmiştir. Yapılan imtiyaz sözleşmesinde, toplam yatırım bedelinin finansmanından yüklenicinin sorumlu olduğu, ilave finansmana ihtiyaç olduğunda ilave finansmanın geri ödenmesinden de yüklenicinin sorumlu olduğu, bu miktarın tarife ile belirlenen hizmet bedeli kapsamında bir artış olarak kabul edilmeyeceği, katı atıkların değerlendirilmesi ile elde edilecek ürünleri müşterilerine ulaştırmak için yapılan tüm masrafların yükleniciye ait olduğu, biyogaz tesisi, enerji santrali ve kompost tesisi gibi birçok tesisin yüklenici tarafından belirlenen sürede yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Katı atık hizmetlerini imtiyaz yoluyla devralan yüklenici, Bilecik Belediyeler Birliğine her bir belediyenin sınırlarında toplanan katı atık ile ilgili tonaj ve bedel bilgisini aylık olarak göndermektedir. Birlik ise yüklenici tarafından gönderilen bu dokümanları ilgisine göre belediyelere göndermekte ve belediyelerin ödeme yapmasını istemektedir.

Ancak, belediyelerin görev alanlarına giren katı atık toplama araçlarının girişte ve çıkışta tartımı yapılmak yerine katı atık depolama alanında tartımı yapıldığından yeterli kontrol mekanizmasının oluşturulamadığı değerlendirilmektedir.

Yüklenici tarafından Birliğe Birlik tarafından da belediyeye gönderilen belgeler incelenmiş; toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak temel bileşenlerden olan toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım, bertaraf ve satış hususlarında ayrıntı verilmediği sadece tonaj bilgisi ile ton başına toplam bedel bilgisi verildiği; katı atıkların toplanıp götürüldüğü entegre katı atık yönetim tesisine belediyelerin uzaklığı minimum ve maksimum 11 - 90 km olarak değişmesine rağmen tüm belediyelere ton başına aynı bedelin yansıtıldığı; toplam sistem maliyetinin tüm unsurlarına yönelik maliyet bilgisi temin edilmeden, bildirilen

miktar ve birim bedelin olduğu gibi kabul edildiği görülmüştür. Kaldı ki imtiyaz sözleşmesinde de ücretlerin mevcut mevzuat çerçevesinde belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Mevcut mevzuat olan anılan Yönetmelik ve bu Yönetmelik'e dayanılarak hazırlanan Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz, ücretlerin belirlenmesinde belirleyici olmalıdır. İlgili Kılavuzda, toplam sistem maliyetinin belirlenmesi, sonrasında ise kompost ve enerji satış gelirlerinin düşülerek net sistem maliyeti üzerinden tarife belirlenmesi gerektiği örneklendirilmiştir.

Konu kapsamında, Bilecik Belediyeler Birliği Başkanlığına 13.11.2024 tarih ve E-14646882-000-39726 sayılı "Araç takip sistemi" konulu, Belediye hizmet sınırları içerisinde toplama ve taşıma yapan araçlara ait GPS takip sisteminin kurulması için gerekli yetki ve izinlerin verilmesi hususunda yazılan yazıya olumsuz cevap verilmiş olup, yine Bilecik Belediyeler Birliği Başkanlığına 14.11.2024 tarih ve E-14646882-000-39911 sayılı "Araçların tartılması" konulu, Belediye hizmet sınırları içerisinde toplanan tüm atıkların katı atık tesisine dökümünden önce her araç için giriş ve çıkışta yüklenici firmaya ait araçların Belediye kantarında tartım yapması gerekmekte olduğu içeriğindeki yazıya da olumsuz cevap verilmiştir.

Katı atıkları toplayan araçların Belediye sınırlarına girişte ve çıkışta tartılması ve takip edilmesi konusu oluşacak giderler açısından temel teşkil ettiğinden 2024 Denetim Raporunda da Bulgu olarak yer alan bu hususla ilgili olarak yukarıda bahsedilen girişimlerde bulunulmuş ancak bir sonuca ulaşılamamıştır.

Kamu İdaresi cevabında, katı atık hizmetlerine ilişkin kontrol ve denetim yetkisinin imtiyaz devri nedeniyle Bilecik Belediyeler Birliğinde olduğu, Birlik ile yapılan yazışmalara uzun süre cevap verilmediği ve Sayıştay sorguları kapsamında yapılan uyarılara rağmen gerekli işlemlerin tesis edilmediği belirtilmiştir. Ayrıca Birlik tarafından alınan kararlar, tahkim süreci ve usulsüz fiyat artışlarına ilişkin hakediş ödemeleri nedeniyle hukuki süreçlerin başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, önceki yıl Sayıştay Raporunda da yer verildiği üzere Belediye sınırlarından toplanan katı atık miktarının yüklenicinin bildirmiş olduğu miktar ile gerçekten uyumlu olup olmadığının, ton başına bildirilen bedelin toplama taşıma, bertaraf maliyetinin ne kadar üzerinde olduğunun, imtiyaz sözleşmesi gereği yapılmış olması gereken tesislerden geri dönüşüm malzemesi, kompost veya enerji satışının olup olmadığının var ise elde edilen gelirin Belediye tarafından sorgulanması ve Belediye için önemli bir gider kalemi olan bu hizmetlere yönelik sürecin titizlikle takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: İçmesuyu İletim ve Dağıtım Sistemlerindeki Su kayıpları Miktarının Azaltılmasına İlişkin Çalışmalara Başlanmaması

İçme suyu iletim ve dağıtım sistemindeki su kayıp ve kaçaklarının belirlenmesi ve sürdürülebilir seviyelere azaltılması ile ilgili etkin bir çalışma için gerekli yatırımların yapılmadığı görülmüştür.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen çalışmalarda ülkemiz genelinde cari durum itibariyle kümülatif yağışlar ortalamasında uzun yıllar ortalamalarına göre azalma meydana geldiği, bu yağışlardaki azalmaların özellikle İç Anadolu, Marmara ve Ege Bölgesinin bir kısmında daha şiddetli kendini gösterdiği, özellikle yağış azlığından dolayı içme suyu kaynaklarındaki su seviyelerinin hızlı bir şekilde düşmeye başlaması ile bazı şehirlerin kullanılabilir içme suyu kaynaklarındaki su rezervlerinin kritik seviyelere gerilediği belirtilmektedir. Bu sebeple, yakın gelecekte kesintisiz içmesuyu temininde sorunlarla karşılaşılma riski bulunmaktadır.

Gelinen durum itibarıyla gerek nüfus artışı gerekse de iklim değişikliklerinin su kaynaklarına etkisi vb. hususlar suyun kaynaktan aboneye kadar iletim ve dağıtımının verimli bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda gerek ulusal ölçekte gerekse yerel idareler ölçeğinde su kayıp, kaçaklarının etkin yönetimine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlıkları tarafından düzenlemeler yapılmıştır.

Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği ve buna ilişkin Teknik Usuller Tebliği yayımlanmıştır. Mezkur Yönetmelik çerçevesinde büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2028 yılına kadar en fazla %25 olacak şekilde indirmekle yükümlüdürler.

Bununla birlikte yine Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 29.01.2021 tarih ve 169613 sayılı dağıtımlı yazıda belediyelerin su kaynağından musluğa kadar su kayıplarının azaltılmasına ilişkin çalışmaları yapmaları gerektiği aksi takdirde su kayıplarını azaltmayan idarelerin yeni su kaynağı/kaynaklarının tahsislerine ilişkin taleplerin Bakanlığın ilgili idarelerince dikkate alınmayacağı belirtilmektedir.

Ayrıca, 04.10.2021 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından İçme Suyu Sistemlerinde Su Kayıplarının Azaltılmasına Yönelik İş Termin Planı Genelgesi yayımlanmıştır. Bu genelge ile konunun belediye başkanı seviyesinde sahiplenilmesi hedeflenmiştir.

Yukarıda bahsedilen tüm nedenlerle su kayıp kaçakları iki esas üzerine incelenmelidir. Birincisi ve en önemlisi; söz konusu kayıp kaçak oranı Bakanlık Su Yönetimi Genel Müdürlüğünce belirlenen seviyelere ve bu seviyenin de altına doğru verilerle indirilmediği sürece gelecekte içme ve kullanma suyu temini ve tahsisi ile ilgili problemlerle karşılaşılabilecek olmasıdır. İkincisi ise kıt mali kaynaklar kullanılarak yapılan yatırımlar sonrasında şebekede gerçekleşen kayıp ve kaçaklar nedeniyle maliyetin beklenenden daha fazla artması ve dolayısı ile suyun Bilecik halkı tarafından daha uygun bedelle tüketilmesinin engellenmesi gibi istenmeyen sorunların ortaya çıkacak olmasıdır.

Yapılan incelemelerde, 2025 yılı sonu itibarıyla doğru ölçüm yapmama riski bulunan 10 yıllık damga sürecini doldurmuş 18.782 adet sayaç bulunduğu, park ve bahçelerde, ibadethanelerde kullanılan su miktarlarının düzenli ölçülmediği, Belediyenin kullanımında olup sayaç takılmamış su tüketim noktalarının bulunduğu, sayaç okumalarının ve tahakkuklarının 2 aylık periyotlarda yapıldığı, şehrin su ihtiyacının önemli bir bölümünü sağlayan (130 lt/sn) Karasu hattında su tüketimlerini ölçebilecek yeterli altyapının henüz oluşturulamadığı, ilave su ihtiyaçlarının sağlandığı 4 adet 50-60 lt/sn ve 2 adet 20-30 lt/sn olmak üzere 6 adet su kuyundan sağlanan suyun da ölçümüne yönelik yeterli altyapının bulunmadığı görülmüştür.

23.11.2023/32378 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik, Su ve Gaz Sayaçları Muayene Yönetmeliği'nin EK-1'inde su sayaçları için periyodik muayene süresi 10 yıl olarak belirlenmiştir. Damga süresi geçmiş sayaçların kullanılmaya devam edilmesi halinde, 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun "İdari cezalar" başlıklı 15'inci maddesi (c) bendi gereği her bir sayaç için para cezası uygulanması gerekmektedir. Her ne kadar Kanun'un geçici 4'üncü maddesi ile uygulama 31.12.2028 tarihine kadar ertelenmiş olsa da damga süresi dolduğu için güvenli ölçüm yapması beklenmeyen sayaçların şebekede kullanımı hem doğru verilerin oluşmasını engellemekte hem de Belediyenin tahakkuklarında kayıp riskine yol açmaktadır.

Bilecik Belediyesince Su Yönetimi Genel Müdürlüğüne doğru bir şekilde hazırlanarak bildirilmesi gereken veriler, bu verilerin sağlanmasına yönelik yatırımların ve çalışma planlamasının yapılmaması sebebiyle hazırlanamamış ve ilgili idareye gönderilememiştir. Sonuç olarak Bilecik Belediyesinin sorumluluk alanındaki su kayıp kaçak oranının tespiti yapılamamış, kayıp kaçağın azaltılmasıyla ortaya çıkacak olan su varlığı tasarrufu ile finansal tasarruf miktarları da belirlenememiştir.

Kamu İdaresi cevabında özetle su kayıp ve kaçakları ile ilgili mevzuata uyum süreci ile ilgili çalışmaların sürdürüldüğü, Tebliğde alan tarihlere uymakta maddi ve teknik

imkansızlıklar sebebiyle istenilen hıza ulaşılamasa da bu kapsamda çalışmaların sürdürüleceği belirtilmiştir.

Bu kapsamda önceki yıl Sayıştay Raporunda da belirtildiği üzere Bilecik il merkezinin uzun dönem içme suyu arz güvenliğinin sağlanabilmesi için İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği'nde belirtilen çerçevede ve İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtilenin de altında oranlarda su kayıp oranının sağlanabilmesi için gerekli tüm yatırım ve çalışmaların yürütülmesi, bunun yanında su tasarrufuna yönelik bireysel olarak alınacak tedbirlere ilişkin hane halkı su kullanıcılarının bilinçlendirilmesi çok büyük önem arz etmektedir.

BULGU 9: Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin Gereklerinin Tam olarak Yerine Getirilmemesi

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde belirtilen asgari araç sayısının Bilecik Belediyesinin itfaiye teşkilatında bulunmadığı görülmüştür.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin *"*Araç" başlıklı 42'nci maddesinin birinci fıkrasında itfaiye teşkilatının asgari araç sayısının ilgili TSE veya EN standartlarına uygun olarak nüfus kriteri esas alınarak belirleneceği, aynı maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde Nüfusu 50.000100.000 olan yerlerde en az 1 adet kurtarma aracı, 4 adet itfaiye söndürme aracı, 1 adet merdivenli araç, 1 adet çift kabinli pikap, 1 adet hizmet aracı olacağı, ikinci fıkrasında itfaiye araçlarının cins ve nitelik yönünden, teknolojik gelişmelere uygun olarak geliştirileceği ve yenileneceği belirtilmiştir.

Belediyelerin, nüfus ölçütüne göre Yönetmelik'te belirtilen asgari araç filosunun itfaiye teşkilatında bulundurması, bu araç ve gereçlerin temini ile bakım ve onarımı için gerekli ödeneğin ayrılması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, İtfaiye Müdürlüğü bünyesinde 3 adet itfaiye söndürme aracı (3 adet merdivensiz-arazözlü, 2010, 1994 ve 1987 model), 1 adet merdivenli araç (2006 model 26 metreye uzanabilir), 1 adet çift kabinli pikap (kiralık), 1 adet hizmet aracının buluduğu ve bu durumda Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne göre olması gereken araçlardan 1 adet kurtarma aracı ile 1 adet itfaiye söndürme aracının Belediye bünyesinde olmadığı anlaşılmıştır. Benzer tespitlere 2024 yılı Sayıştay Raporıunda da yer verilmiştir.

Belediyenin norm kadrosunda 1 adet müdürlük ve 50 adet hizmet kadrosu mevcut olup bu hizmet kadrolarının 20 adedi doludur. Hizmet alımı yolu ile de 8 adet taşere personel şoför olarak görev yapmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 52'nci maddesinde itfaiye hizmetlerinin kesintisiz olarak yürütüleceği açıkça belirtildiğinden, belediye itfaiye teşkilatının bu hizmetlerin sunulmasında her yönü ile hazırlıklı olması gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, İtfaiye Müdürlüğüne taşıt alımı amacıyla 2026 mali yılı bütçesinde ödenek ayrıldığı ve eksik araçların teminine yönelik sürecin bütçe imkanları doğrultusunda takip edileceği ifade edilmiştir.

Bu amaçla, önceki yıl Sayıştay Raporunda da yer verildiği üzere Belediye İtfaiye Yönetmeliğine göre bulundurulması gereken asgari araçların bulundurulması ve yangınla mücadele kapsamında kullanılması gereken ödeneklerin bütçelere konulması sağlanmalıdır.

BULGU 10: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kurum mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan bir kısmının mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı ve ilgili taşınmazların cins tashih işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki idarelerin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ilişkin usul ve esaslar Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

Mezkur Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "cins tashihi" ifadesi "binalar, arazi ve arsalar ile yeraltı ve yerüstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi" şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve idarelerin cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri gerçekleştireceği ifade edilmiştir.

Taşınmaz kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde, Kurum mülkiyetinde bulunan ve mali tablolarda kayıtlı olan taşınmazlardan bir kısmının mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile çalışılarak taşınmazların cins tahsisleri yapılarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan bu husus kapsamında, mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunmasını sağlamak için Kuruma ait taşınmazların cins tashihleri yapılarak, maddi duran varlıklara ilişkin kayıtların düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi

Belediyenin maliyet esası gözetilerek atıksu tarifesi belirlemediği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde; Atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacakların bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorunda olduğu; bu hizmetlerden yararlananlardan, idarelerce belirlenecek tarifeye göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu maksatla tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetlerin dışında kullanılamayacağı; atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde Sürdürülebilir atıksu hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması, tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi ve atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu; mezkur yönetmeliğin 17'nci maddesinde atıksu hizmetlerinin sürdürülebilirliği için asgari atıksu ücretinin 0,30 TL/m^3 olduğu, mevzuattaki yükümlülüklere uygun şekilde atıksu hizmetlerinin verilebilmesi için tam maliyet esaslı tarifeye göre atıksu ücreti belirleneceği belirlenen metreküp temelindeki atıksu ücretinin, metreküp su ücretinin %50'sini aşamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Belediyenin belirlemiş olduğu atıksu tarifesiyle tahakkuku yapılan atıksu gelirlerinin, atıksuların toplanması, arıtılması ve bertarafına yönelik maliyetleri karşılamadığı görülmüştür.

2025 yılında abonelere yansıyan yıllık atıksu ile ilgili bedellerin tahakkuk tutarı toplam 9.687.528 TL ve bu kapsamda oluşan giderlerin toplamı ise 48.602.877,82 TL olduğu İdareden alınan verilerden anlaşılmış olup, aradaki 38.915.349,82 TL fark ise belediyenin diğer gelirlerinden karşılanmıştır.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, atık su tarifesinin tam maliyet esası dikkate alınarak belirlenmesi konusunda ilgili müdürlüklerin yetkilendirildiği, 2026 yılı atık su tarifesinin mevzuata uygun şekilde belirlendiği ve konuya ilişkin gerekli hassasiyetin gösterilmeye devam edileceği ifade edilmiştir.

Önceki yıl Sayıştay raporunda da bulgu konusu yapılmış olan bu konuyla ilgili sonuç olarak, Belediye tarafından mevzuat hükümleri birlikte değerlendirilerek atıksu tarifesinin tam maliyet esasıyla belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Harç Gelirlerinden Bazılarının Peşin Tahsil Edilmemesi

İdare tarafından mevzuat hükümleri gereği peşin olarak tahsil edilmesi gereken harçlardan bazılarının peşin tahsil edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun ilgili maddelerinde belediyelerin tahsil etmesi gereken harçlar detaylı bir şekilde hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un;

- 61'inci maddesinde; Tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının, makbuz karşılığında peşin olarak alınacağı,

- 75'inci maddesinde; Hayvan kesimi, muayene ve denetleme harcının makbuz mukabilinde peşin olarak alınacağı,

- "Çeşitli harçların uygulama esasları ve ödenmesi" başlıklı 85'inci maddesinde; Kayıt ve suret harçları, İmarla ilgili harçlar, İşyeri açma izni harcı gibi harçların makbuz karşılığında veya basılı damga vurulmak suretiyle peşin olarak ödeneceği,

- "Harçlara ilişkin müeyyideler" başlıklı 99'uncu maddesinde; Gerekli harçları tamamen

almadan iş gören görevlilerin, harcın ödenmesinden mükellefler ile birlikte müteselsilen sorumlu olduğu,

hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, harcın alınması gereken hallerde düzenlenen belge, ruhsat vb. belgeler ilgililere düzenlenerek teslim edildiğinde tahakkuk eden harcın tahsilatı da gerekmektedir. Aksi halde harcı almayan ve işi gören kamu görevlileri harcın mükellefi ile birlikte ödenmeyen harç miktarından sorumlu olabilecektir.

Yapılan incelemede, İdarenin 2025 Yılı ve öncesinde tahakkuk etmiş ancak henüz tahsil edilmeyen ruhsat harcı, imar ile ilgili harçlar gibi harçlardan oluşan 1.773.721,09 TL harç alacağı bulunduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, peşin tahsil edilmesi gereken harçlara ilişkin ilgili müdürlüklerin bilgilendirildiği ve tahsilat yapılmadan hizmet sunulmaması ile harç tahsilatlarının dosya bazında takip edilmesi konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, önceki yıl Sayıştay Raporunda da yer verildiği üzere yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereği; harçların, harca konu olan ruhsat, belge vb. evrakların idarece düzenlenmesi esnasında peşin tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılamaması

Evsel katı atık hizmetleri için belirlenen bedelin yetersiz olduğu, bu hizmetler için Belediyenin katlanmış olduğu maliyetin evsel katı atık üreticisi olan belde halkına yansıtılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde belediyelerin evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlü olduğu; bu hizmetten yararlananların ve/veya yararlanacakların, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlü olduğu; bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretlerin, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılmayacağı belirtilmiştir.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44'üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisini de içerecek şekilde evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değerin ücret olduğu; 5'inci maddesinde sürdürülebilir katı atık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması, tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi ve katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, katı atık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu; 18'inci maddesinde evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esaslarının kullanılacağı; 20'nci maddesinde ise evsel katı atık idarelerinin her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirleyeceği; 21'inci maddesinde evsel katı atık idarelerinin evsel katı atık hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin evsel katı atık hizmetlerinde kullanılmasını sağlayacak tam maliyet esaslı muhasebe sistemi kurmakla yükümlü olunduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin katı atıkların toplanması, taşınması ve bertarafına yönelik katlandığı maliyetin, evsel katı atık üreticilerinin ödediği katı atık ücreti ve çevre temzilik vergisi toplamının çok üzerinde olduğu görülmüştür. Başka bir ifade ile evsel katı atık üreticilerinden toplanan para, katı atık hizmetlerinin Belediyeye olan maliyetini karşılayamamaktadır. İdareden alınan verilerden 2025 yılında evsel katı atık üreticilerine yaklaşık 6.399.609,6 TL Çevre Temizlik Vergisi, 38.939.118 TL katı atık ücreti olmak üzere toplam 45.338.727,6 TL katı atık hizmetleri karşılığı gelir tahakkuk ettirildiği anlaşılmıştır. Ancak Belediyenin 2025 yılında katı atık hizmetleri için katlandığı maliyet ise 109.807.801,03 TL olmuştur. Aradaki 64.469.073,43 TL fark ise belediyenin diğer gelirlerinden karşılanmıştır.

Kamu İdaresi cevabında Bulguda yer alan tespitlere iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, önceki yıl Sayıştay raporunda da yer verildiği üzere mevzuatta belirtilen kirleten öder hükmü gereği, katı atıkların toplanması taşınması ve bertarafına yönelik yapılan katı atık hizmetlerinin tarifesinin tam maliyet esasıyla belirlenmesi ve bu bedelin katı atık üreticilerine yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 14: Gelir Tahsilat Oranının Düşük Düzeyde Olması

Belediyenin tahakkuku yapılan bazı gelir kalemlerinde tahsilat oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde; belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek gibi görev ve yetkiler verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesine göre, kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur. Anılan Kanun'un "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmış, "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde ise muhasebe yetkilisinin, gelirlerin ve alacakların tahsilinden sorumlu olduğu belirtilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Kanunun şümulü" başlıklı 1'inci maddesinde, belediyelere ait vergi, resim, harç, para cezası gibi asli ile faiz gibi fer'i amme alacakları hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Kamu idarelerinin, kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için ise genel esaslara göre işlem yapıldığından bu nitelikteki alacaklar hakkında 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri geçerlidir. Bu durumda kamu idarelerinin kamu alacaklarının tahsilatı için 6183 sayılı Kanun'da yer verilen esas ve usullere, bu kapsamda olmayan alacakları için ise genel esaslara göre işlem yapması gerekmektedir.

Kamu İdarelerinin gelir ve alacakları ile ilgili olarak tahsilat oranını artırmak amacıyla mali hizmetler birimi tarafından tahakkuku yapılmış olan alacakların tahsili için gerekli işlemlerin zamanında başlatılması, borcunu ödemeyen kişiler hakkında da yasal işlemlerin tatbik edilebilmesi amacıyla ilgili bilgi ve belgelerin hukuk birimine zamanında gönderilmesi gerekir.

Yapılan incelemelerde; Belediye, tahakkuku gerçekleştirilen bazı gelir kalemlerine ilişkin mevzuatta hükmedilen yasal yolları yeterince tatbik etmediğinden ilgili gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının düşük kaldığı tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda tahakkuk ve tahsilat oranları ile igili örnek bilgilere yer verilmektedir.

Tablo 10: Gelir Tahsilat Oranları

Hesap Adı	Tahakkuk	Tahsilat	Tahsilatın Tahakkuka Oranı (%)
Arazi Vergisi	14.206,5	7.012,5	49,36
Usulsüzlük Cezası	27.408.850	11.032.121,20	40,25
Servis Araç Ücreti	13.213.750	7.725.145,79	58,46
Arazöz Ücreti	299.333,33	176.783,33	59.06
İşyerlerine Ait Çevre Temizlik Vergileri	3.180.033,47	1.683.934,53	52,95

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, belediye alacaklarının takip ve tahsil işlemlerine ilişkin çalışmaların hızlandırılacağı, kamu haczi ve şerh işlemlerinin uygulandığı ve tahsilat süreçlerinin etkin yürütülmesi için gerekli talimatların verildiği ifade edilmiştir.

Önceki yıl Sayıştay raporunda da bulgu konusu yapılan bu hususla ilgili olarak Belediye tarafından gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının artırılması için mevzuat çerçevesinde takibatın yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Olmadan Bütçe Ödeneğinin Yüzde On Limitinin Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımlarına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2025 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (ı) bendinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan “4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62'nci maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in “Genel esaslar” başlıklı 4'üncü maddesinin;

- 2'nci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

-3'üncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımları için, 2025 yılı bütçesinde 273.482.703,00 TL ödenek ayrıldığı bu durumda %10’luk sınırın 27.348.270,3 TL olduğu, ancak fiili olarak 34.195.054 TL harcama yapıldığı, bunun %12,50’lik orana karşılık geldiği, bu durumda Kanun’da belirtilen sınırın 6.846.783,7 TL ve 2,50 puan aşıldığı ve Kamu İdaresi tarafından Kamu İhale Kurulunun uygun görüşünün alınmadığı tespit edilmiştir.

Bu husus önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış ancak 4734 sayılı Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamalar ile ilgili yasal sınırlar gerekli izin alınmadan aşılmıştır.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, 4734 sayılı Kanun’un 21 ve 22’nci maddeleri kapsamındaki alımların yıllık toplamının ödeneklerin %10’unu aşmamasına dikkat edileceği ve gerekli hallerde Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınarak işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 4734 sayılı Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yakından takibi yolu ile bütçede bu amaçla tahsis edilmiş

toplam ödeneklerin %10'unun aşılmaması, aşımın söz konusu olabileceği durumlar için ise önceden Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınması gerekmektedir.

BULGU 16: Yaklaşık Maliyet Cetveli Birim Fiyatlarına Göre Yüksek Fiyat Teklif Edilen İş Kalemlerine Öncelik Verilmesi, Düşük Fiyat Teklif Edilen İş Kalemlerinin İse Çok Az Yapılması

İdare tarafından birim fiyat teklif almak suretiyle ihalesi yapılan kaldırım yapım işinde, yaklaşık maliyet ve kamu birim rayiçlerine göre yüksek fiyat teklif edilen iş kalemlerinde sözleşme miktarına yakın veya daha fazla imalat gerçekleştirildiği, düşük fiyat teklif edilen iş kalemlerinde ise sözleşme miktarının yarısı veya daha azı kadar imalat yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Aşırı düşük teklifler" başlıklı 38'inci maddesinde; ihale komisyonu tarafından diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanların tespit edileceği, teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğu idarece tespit edilen bileşenler ile ilgili ayrıntılı bilgi isteneceği ve aşırı düşük tekliflerin tespit ve değerlendirilmesinde Kamu İhale Kurumu tarafından yapılan düzenlemelerin esas alınacağı ifade edilmiştir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktarların tespiti" başlıklı 9'uncu maddesinde yaklaşık maliyet hesabına esas miktarların tespiti için arazi ve zemin etüdünün yapılması, projelerin hazırlanması, mahal listesinin hazırlanması, metraj listelerinin hazırlanması ile birim fiyat ve imalat tariflerinin hazırlanması gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Yaklaşık maliyet hesabına esas fiyat ve rayiçlerin tespiti" başlıklı 10'uncu maddesine göre idarelerce yaklaşık maliyete ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenerek yayımlanmış birim fiyat ve rayiçlerin esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş programı" başlıklı 17'nci maddesinde ise yüklenicinin yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde idarece verilen örneklere, sözleşmedeki ödeme şartlarına ve imalatların niteliği, teknik özelliği ile yapım sürelerine uygun bir iş programını hazırlayarak onaylanmak üzere idareye teslim edeceği; idarenin iş programını olduğu gibi veya gerekli gördüğü değişiklikleri yaparak onaylayacağı ve yüklenicinin idarece onaylanmış iş programına aynen uymak zorunda olduğu düzenlenmiştir.

Mevcut mevzuat çerçevesinde aşırı düşük teklif sorgulamasının yalnızca toplam teklif bedeli üzerinden yapıldığı, iş kalemi bazında tekliflerin sorgulanması ve teklifin değerlendirme dışı bırakılmasına yönelik herhangi bir düzenleme bulunmadığı görülmektedir.

Bu durum, birden fazla kalemden oluşan ihalelerde bazı isteklilerin bazı iş kalemlerine çok yüksek, bazılarına ise çok düşük teklif vermesine imkân tanımakta; istekliler toplamda en düşük teklifi vererek ihaleyi kazanabilmektedir.

Sözleşmenin uygulama aşamasında ise yüksek fiyat teklif edilen iş kalemleri öncelikli olarak yapılmakta, düşük fiyat teklif edilen iş kalemleri ise ya hiç yapılmamakta ya da çok az yapılmaktadır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen kaldırım yapım işinde yüklenici firmanın ihaleyi oluşturan 8 iş kaleminden kamu birim rayiçlerine göre yüksek fiyat teklif ettiği kalemlerde sözleşme miktarına yakın veya daha fazla imalat gerçekleştirdiği, buna karşın düşük fiyat teklif ettiği kalemlerde ise sözleşme miktarının yarısı veya daha azı kadar imalat yaptığı tespit edilmiştir.

Bu uygulama, yüklenicinin karlı iş kalemlerini öncelikli olarak gerçekleştirip düşük fiyatlı kalemleri ihmal etmesi suretiyle kamu aleyhine dengesiz bir imalat dağılımı oluşturduğunu ortaya koymaktadır. İdarenin iş programını onaylama ve denetleme süreçlerinde gerekli hassasiyetin gösterilmemesi nedeniyle bu dengesizliğin önüne geçilemediği anlaşılmaktadır.

Söz konusu durum, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde düzenlenen rekabet, saydamlık ve kaynakların verimli kullanılması ilkeleriyle bağdaşmamakta; kamu kaynaklarının etkin ve ekonomik biçimde kullanılmasını engellemektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, yüklenicinin ana iş kalemlerine yüksek, yardımcı iş kalemlerine ise düşük fiyat teklif ettiği tespit edilmekle birlikte,

yüksek fiyat verilen iş kalemlerinde iş artışına gidilmediği belirtilmiştir. Ayrıca yaklaşık maliyet hazırlanırken iş kalemlerine ait miktarların tespitinde bundan sonraki süreçte daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yaklaşık maliyet cetveli hazırlanırken iş kalemlerinin ve imalat miktarlarının doğru tespit edilmesi, yüklenicinin karlı iş kalemlerine yüksek fiyat teklif ettiği durumlarda idarenin ihale konusu işin tamamını göz önünde bulundurarak iş programının kaynakların verimli kullanılmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasını ve uygulanmasını temin etmesi, sözleşmede belirlenen imalat miktarlarında önemli bir gereklilik olmadıkça değişime gidilmemesi ve işin projesine bağlı kalınması gerekmektedir.

BULGU 17: Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla İhtiyacın Kısımlara Bölünerek Temin Edilmesi

Belediye'nin ihale usulleri ile temin edilmesi gereken aynı nitelikteki mal alımlarının kısımlara bölünmek suretiyle doğrudan temin ile karşılandığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde idarelerin; ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu ifade edilmiştir. Maddede ayrıca, bu Kanun uyarınca yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 22'nci maddesinde ise ilan yapma, teminat alma, ihale komisyonu kurma ve yeterlik kurallarını arama koşullarına bağlı olmaksızın ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak doğrudan temin ile alım yapılabilecek haller sınırlı olarak sayılmıştır. Maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre ise her yıl Kamu İhale Kurumunca belirlenen parasal limitlerin (2025 yılı için 266.618 TL) altında kalan ihtiyaçların doğrudan temin ile alınması mümkün bulunmaktadır. Ancak yukarıda da açıklandığı üzere temel ihale usulleri ile karşılanması gereken ihtiyaçların maddenin birinci fıkrasının (d) bendi için belirlenmiş olan parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünerek doğrudan temin ile karşılanması Kanun'un 5'inci maddesinde sayılan ilkelere aykırılık taşımaktadır.

Müdürlükler eliyle yapılan doğrudan temin süreçleri incelendiğinde; aynı malzeme niteliğinde olan marangoz malzemeleri, el aletleri, kırtasiye malzemeleri, elektrik malzemeleri, bilgisayar malzemeleri gibi alımların hem yıl içerisinde doğrudan temin limitleri içerisinde parçalar halinde hem de farklı müdürlükler tarafından ayrı ayrı yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, ortak ihtiyaç malzemelerinin bir müdürlük bünyesinde ihale edilmesinin planlandığı ve 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine uygun hareket edilmesi konusunda gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Önceki yıl Sayıştay raporunda da bulgu konusu yapılan bu hususa ilişkin olarak, süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine yönelik ihtiyaçların toplu şekilde belirlenmesi ve benzer nitelikteki alımların 4734 sayılı Kanun'da öngörülen temel ihale usullerinin öncelikli olarak kullanılması suretiyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 18: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Kamu idaresi personel işlemleri üzerinde yapılan incelemelerde; İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle yüksek miktarda birikmiş yıllık izin süresi bulunan kişilerin olduğu tespit edilmiştir.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde şartları taşıyan işçilere yıllık ücretli izin verileceği ve bu izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 59'uncu maddesinde ise iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlere ilişkin çeşitli hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği hüküm altına alınmış, bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi

Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

4857 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesinde hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya yukarıda belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2025 yılında 3.837 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2024/7 sayılı Genelgede de 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti esas alınarak hesaplanmaktadır. Bu ise söz konusu işçiye yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemelerde toplam 6 işçiden 3’ünün 50 gün ve üzeri birikmiş yıllık izini olduğu ve bunun toplamda 378 gün olduğu görülmüştür. Kullanılmayan bu yıllık izinlerin 2025 yılı ücret tutarları ile İdareye maliyeti 810.087,4 TL'dir.

Kamu İdaresi cevabında işçilerin biriken izinlerinin kullandırılması ve birikime meydan verilmemesi için gerekli planlamaların yapıldığı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Kurumda çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve Kuruma ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 19: Belediye Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Yasal Sınırın Üzerinde Olması

Belediyenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında Belediye Şirketinden yaptığı işçi alımlarının arttığı ve mevzuatın belirlediği sınırın aşıldığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24'üncü maddesiyle personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 04.12.2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlardan şartları taşıyanların var olan veya yeni kurulacak belediye şirketine geçişlerinin yapılacağı hükmü gereği Belediye Şirketinde işe başlatılan işçiler olmuştur. Mezkur Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 20'nci maddesiyle de il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki hükmün uygulanmasına yönelik aynı maddenin üçüncü fıkrasına dayanılarak çıkarılan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacağı ifade edilmiştir.

İkinci fıkrasında ise, doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısının, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 24'üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşamayacağı, ancak birinci fıkradaki oranın altında kalan idarelerin şirketleri; bu oranın aşılmaması kaydıyla,

işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabileceği, idarelerin, belirlenen oranın aşılmaması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gördürebileceği ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabileceği belirtilmiştir.

İkinci fıkrada belirtilen hükümlerden anlaşılacağı üzere Belediyenin şirketinden alacağı işçi sayısının Kararname'nin geçici 24'üncü maddesi kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşmaması gerekmektedir. Sadece işten ayrılanların yerine veya iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yüzde 40 olan personel gideri oranını aşmamak üzere yeni işçi alımı yapılabilecektir.

Yapılan incelemede, 31.12.2025 tarihi itibarıyla Belediyenin sosyal güvenlik pirimleri dahil kadrolu personel giderinin 197.559.631,08 TL, şirket personeli istihdamından kaynaklanan brüt giderinin 401.713.825 TL olmak üzere yıllık toplam personel giderlerinin brüt 599.272.916,08 TL olduğu ve mevzuata uygun olarak hesaplanan personel gider oranının %40,93 olduğu görülmüştür. Belediyenin personel giderinin toplam gelire oranı ise %53,6 olmuştur. Başka bir ifade ile Belediyenin elde ettiği gelirin yaklaşık %54'ü personel giderine harcanmaktadır. 2024 yılında bu oranın %42,72 olduğu ve Belediyenin elde ettiği gelirin yaklaşık %64'ünün personel giderlerine harcandığı dikkate alındığında 2025 yılında görece bir iyileşme görülmekle birlikte mevcut değerler hala mevzuatın izin verdiği %40 oranının üzerindedir. Nitekim 2024 yılı sonunda Belediye bünyesinde 421 Şirket personeli istihdam edilirken 2025 sonu itibarıyla bu sayı 432 olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında ilgili mevzuatta yer alan limit ve şartlar kapsamında işlem yapılmaya özen gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, önceki yıl Sayıştay Raporunda da yer verilen konu kapsamında, yukarıdaki mevzuat hükümleri gereği Belediye Şirketi marifetiyle yapılan işçi alımlarının işten ayrılmaları ve işlerde artış olması durumu gözetilerek, %40 oranı da aşılmadan yapılması gerekmektedir.

BULGU 20: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında İzlenen Hurda Varlıkların Elden Çıkarılmaması

Kamu İdaresin ait kullanılma olanağı kalmamış maddi duran varlıkların 2023 yılında 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına alındığı, ancak söz konusu

hesabın bu tarihten itibaren herhangi bir hareket görmediği; hurdaya ayrılan varlıkların satışa çıkarılmadığı ve muhasebe işlemlerinin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

10/10/2024 tarih ve 32688 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde hurda; ekonomik ömrünü tamamlamış veya teknik ve fiziki nedenlerle kullanım imkânı kalmamış taşınırlar olarak tanımlanmıştır. Yönetmelik'in 13'üncü maddesinde, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hâle gelen veya hurdaya ayrılan taşınırların kayıtlardan çıkarılacağı; 28'inci maddesinde ise hurdaya ayırma işleminin komisyon kararı, Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı ve harcama yetkilisi onayı ile yürütüleceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca hurda niteliğindeki ekonomik değeri bulunan taşınırlar hakkında 7330 sayılı Makine ve Kimya Endüstrisi AŞ Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 224'üncü maddesinde 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının, kullanılma olanağını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi amacıyla kullanılacağı; 225'inci maddesinde bu varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç kaydedileceği; 228 ve 229'uncu maddelerinde ise ayrılmış amortismanların 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına aktarılacağı düzenlenmiştir.

Bu düzenlemeler çerçevesinde, 294 no'lu hesaba alınan hurda niteliğindeki varlıkların gecikmeksizin elden çıkarılması, satış işleminin tamamlanmasını müteakip ilgili hesaplardan çıkışının yapılması ve elde edilen tutarın bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına 2023 yılında 2.398.533,26 TL tutarında hurda niteliğinde varlık kaydettiği; ancak söz konusu varlıkların aradan geçen süreye rağmen satışa çıkarılmadığı ve hesapta hareketsiz şekilde bekletildiği belirlenmiştir.

Bu durum; Kamu İdaresine ait ekonomik değeri bulunan varlıkların zamanında paraya çevrilememesine, kamu kaynağının atıl kalmasına neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında hurdalar ile ilgili mevzuat kapsamında gerekli işlemlerin yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenen hurda niteliğindeki varlıkların Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 28'inci maddesi ve ilgili özel mevzuat hükümleri çerçevesinde ivedilikle satışa çıkarılması, satış işlemi tamamlandıktan

sonra ilgili muhasebe kayıtlarının yapılması ve elde edilen tutarların bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Kamu İhale Kanunu'nda Belirtilen Şartlar Sağlanmadan Alım Yapılması

Belediyenin öngörülen şartlar oluşmamasına rağmen 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında alım yaptığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yapılacak alımlarda; sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması durumunda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda anılan mevzuat düzenlemesi kapsamında 28.10.2025 tarihinde Belediye tarafından 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlama etkinlikleri çerçevesinde konser organizasyonu yapılmıştır. Yapılan işin konser ve organizasyon bedeli KDV dahil toplam 3.216.938,40 TL'dir.

Konser organizasyon işi, sanatçı giderleri ile ulaşım, yemek, ses ve sahne düzeni giderleri olarak 2 ana kısımdan oluşmaktadır.

Konser ile ilgili düzenlenen bila tarihli sözleşmenin "Ödeme" başlıklı 4'üncü maddesinde sözleşme konusu iş olan konser verilmesi yanında konaklama, ulaşım, yemek ve ses ile sahne düzeninin gerçekleştirilmesi için organizatör firmaya 2.680.782 TL ödeme yapılacağı belirtilmekle birlikte bu rakamın KDV dahil ve hariç olduğuna dair bir açıklamaya yer verilmemiştir.

07.11.2025 tarih ve 8885 sayılı ödeme emrinin incelenmesinde bu rakamın KDV hariç rakam olduğu ve Belediyenin KDV dahil 3.216.938 TL ödeme yaptığı görülmüştür. Organizasyon firması tarafından kesilen 05.11.2025 tarihli fatura 29 Ekim organizasyon hizmet bedeli adı altında KDV dahil 3.216.938,4 TL tutarındadır.

İdare tarafından düzenlenen piyasa fiyat araştırması tutanağında 1 firmadan fiyat teklifi alındığı ve aynı firmanın 2.680.782 TL olan teklifinin uygun bulunduğu görülmekle birlikte bu tutanağın tarihi 05.11.2025 olup, konser tarihi olan 28.10.2025 tarihinden 8 gün sonradır.

Konser organizasyonu yapıldıktan sonra piyasa fiyat araştırması tutanağı düzenlenmiş olduğundan yapılan alım, herhangi bir fiyat araştırması yapılmadan gerçekleştirilmiş olup, yukarıda anılan mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Diğer yandan, konser organizasyonunda işin tümünün sanatçı giderleri ile ulaşım, yemek, ses ve sahne düzeni giderleri olmak üzere 2 ana kısımdan oluştuğu dikkate alındığında; organizasyon firmalarının sanatçılar ile ilgili "özel bir hakka" sahip olmakla birlikte, ses düzeni ve diğer giderlerin istenilen teknik seviyelerde rekabete açık bir şekilde sağlanmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Yine 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'inci maddesi birinci fıkrası (b) bendinde kapsamında 6 Eylül Bilecik'in düşman işgalinden kurtuluşunun yıldönümü sebebiyle anılan tarihte bir söyleşi programı düzenlenmiştir.

Yapılacak etkinlik için Konuşmacı ve Belediye arasında 01.09.2025 tarihinde KDV hariç 260 bin TL tutarlı bir sözleşme imzalanmış olup, anılan sözleşmenin "Ödeme ve koşullar" başlıklı 5'inci maddesinde hizmet veren tarafından kesilecek fatura bedelinin 05.09.2025 tarihi mesai bitimine kadar ilgili banka hesabına yatırılacağı belirtilmiştir. Bu durumda İdare söyleşi programı gerçekleştirilmeden ödeme yapma yükümlülüğü altına alınmıştır.

Genel hükümler başlıklı 8'inci maddesinde ise Sözleşmenin imzasından kaynaklanacak damga vergisinin hizmet alan (Belediye) tarafından ödeneceği belirtilmiştir.

488 Sayılı Damga Vergisi Kanununun 1'inci maddesinde; "*Bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtlar Damga Vergisine tabidir. Bu kanundaki kağıtlar terimi, yazılıp imzalamak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade eder."* ve 3'üncü maddesinde *"Damga Vergisinin mükellefi kâğıtları imza edenlerdir. Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kâğıtların Damga Vergisini kişiler öder."* hükümleri bulunduğundan Sözleşmenin anılan hükmü Damga Vergisi Kanunu'na aykırıdır.

Konu kapsamında yapılan ödeme işlemleri kontrollerinde 05.09.2025 tarih ve 6998 sayılı ödeme belgesinde sözleşmeden doğan damga vergilerinin hizmet verenin hakedişinden kesilmiş olduğu görülse de yapılan sözleşmelerde mevzuata aykırı hükümlere yer verilmemesi gerekmektedir.

Söyleşi 06.09.2025 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Belediye tarafından düzenlenen Piyasa Fiyat Araştırması Tutanağı 04.09.2025 tarihli olmakla birlikte Muayene ve Kabul Komisyonunun kararı 04.09.2025'tir. Bu durumda henüz ifa edilememiş bir hizmetin kabulü yapılmıştır.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, konser etkinliklerine ilişkin hizmet alımı ihalesinin gerçekleştirildiği, işin tek kaynaktan temin edilmesinin önlendiği ve doğrudan temin süreçlerinde yapılan uyarıların dikkate alınacağı ifade edilmiştir. Ayrıca sözleşmede etkinliğin iptali halinde ödenen bedelin idareye iadesine ilişkin koruyucu hükümlere yer verildiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yapılacak alımlarda sadece "özel bir hakka" sahip olunan kısımlara yer verilmesi, mümkün olan en üst düzeyde rekabetin sağlanması, yapılacak alımlarda piyasa fiyat araştırması ile ilgili mevzuat hükümlerine titizlikle uyulması, yapılacak sözleşmelerde İdareyi mevzuata aykırı yükümlülükler altına sokacak hükümlere yer verilmemesi ve doğrudan temin süreçlerinde yürütülen işlemlerin titizlikle kontrol ve takibi gerekli görülmektedir.

BULGU 22: Hakediş Ödemelerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında Belediye Şirketinde istihdam edilmeye başlanan işçilere yönelik olarak Şirkete ödenmesi gereken hakedişlerin eksik ödendiği görülmüştür.

375 sayılı KHK'daki düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin olarak yapılan incelemelerde; belediyenin kendi şirketlerinden temin ettikleri personele yönelik olarak yaptığı ödemelerin gönderilen hakediş ve ekindeki faturanın toplam tutarı kadar olmadığı, maddi imkanlar ölçüsünde eksik ödendiği görülmüştür.

Hakedişin gider kalemlerinden sayılan asgari işçilik maliyeti içerisinde yer alan SGK primleri ve vergi tutarlarının bir kısmı da bu şekilde eksik ödenmiş olmaktadır. SGK primleri

ile ücretlerinden kesilen gelir vergisini alacaklı kurumlara Şirket tarafından zamanında ödenememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işlemektedir. Bu borçlar ve gecikme cezaları nihayetinde İdare tarafından ödenmekte ve bu nedenle İdare bütçesine fazladan külfet getirmektedir.

2025 yılında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımına yönelik olarak Bilecik Kayı Gıda Temizlik Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin Belediyeye kestiği fatura toplamı 471.225.866,02 TL olup, Belediye tarafından yapılan ödeme toplamı 455.209.707,35 TL'dir. Bu durumda 31.12.2025 tarihi itibarıyla Belediye tarafından personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımına yönelik hakedişler için Şirkete 16.016.158,67 TL eksik ödeme yapılmıştır.

Her ne kadar Bilecik Belediye Meclisinin 10.04.2025 tarih ve 51 sayılı kararı ile Şirket sermayesinin ayni olarak 73.250.000 TL artırılarak toplam 74.250.000 TL'ye çıkarılması kararı alınmış ve Şirketin Eylül 2025 tarihinde yapılan Gelen Kurulunda bu artış onaylanmış ve Şirketin SGK borcu ve kıdem tazminatları ile ilgili yapılan mahsuplaşmalar sonrasında 31.12.2025 tarihi itibarıyla Belediye Şirketten 13.615.000 TL alacaklı hale gelmiş olsa da yıl içerisinde yapılan eksik ödemeler neticesinde Şirketin yukarıda anılan kanuni yükümlülüklerini yerine getirmesinde aksamalar ve buna bağlı gecikme faizi gibi ek yükler oluşmasına neden olunmuştur.

Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, 28.02.2026 tarihi itibarıyla Belediyenin KAYI AŞ'ye hakedişlerden kaynaklı herhangi bir borcunun bulunmadığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte, yıl içerisinde hakediş ödemelerinin eksik ve gecikmeli yapılması nedeniyle şirketin SGK primleri ile vergi borçlarını süresinde ve tam olarak ödemekte güçlük yaşadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, önceki yıl Sayıştay raporunda da bulgu konusu yapılmış olan bu konuyla ilgili İdare tarafından Şirketin personel hizmeti bedeline yönelik hakediş ödemesinin, Şirketin ise Belediyeden bu kapsamda aldığı para ile SGK ve vergi borçlarının ilgili kurumlara ödemesinin zamanında yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi	2024	Yerine Getirilmedi	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü ile Mali Hizmetler Emlak Servisi koordineli olarak çalışıp tahsis edilen taşınmazlar ve tahsisli kullanılan taşınmazlar ilgili kayıtların ilgili hesaplara alınması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.
İhale Usulleri ile Temin Edilmesi Gereken İhtiyaçların Doğrudan Temin ile Satın Alınması	2024	Kısmen Yerine Getirildi	Belediyenin müdürlük bazında ihtiyaçlarının toplanarak doğrudan temini yerine ihale usulü ile temini uyarıları sonrasında Destek Müdürlüğü bünyesinde bir ihale büro birimi oluşturulmuş olup, tüm birimlere ihale süreçlerinde destek verilmesi amaçlanmaktadır. Bulgu gereği kısmen yerine getirilmiştir.
Harç Gelirlerinden Bazılarının Peşin Tahsil Edilmemesi	2024	Yerine Getirilmedi	İmar ve Şehircilik Müdürlüğümüzde, harca konu olan ruhsat, belge vb. evrakların İdarece düzenlenmesi esnasında harç bedelleri peşin tahsil edilmektedir. Yapılan incelemede, İdarenin 2025 yılı ve öncesinde tahakkuk etmiş ancak henüz tahsil edilmeyen ruhsat harcı, imar ile ilgili harçlar gibi harçlardan oluşan harç alacağı bulunduğu görülmüştür.
Gelir Tahsilat Oranının Düşük Düzeyde Olması	2024	Yerine Getirilmedi	Belediyenin tahakkukları ve buna bağlı tahsilat oranları ile ilgili yapılan incelemelerde %30'lara kadar düşen oranlar olduğu görülmüştür. Belediyenin önemli gelirlerinde olan kira tahsilatlarında gecikmeler bulunmaktadır.
Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile çalışılarak taşınmazların kayıt işlemlerine devam edilmektedir. Bununla ilgili Belsis Akıllı Merkez (BAM) Yazılımı kullanılarak taşınmazların kayıt, kiralama, tahsis, satış işlemleri ve coğrafi bilgi sistemleri ile muhasebe kayıtları entegreli çalışmalar devam etmektedir.
Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması	2024	Yerine Getirilmedi	2025 yılında da aynı durum devam etmektedir
Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması	2024	Yerine Getirilmedi	Hatalı işlemler taşınmaz kayıtlarının sağlıklı olmaması nedeniyle meydana gelmekte olup, hatalı kayıtların düzeltilmesi gerekmektedir.

			Mali Hizmetler Müdürlüğü Muhasebe Servisi ve Emlak İstimlak Müdürlüğü ile koordineli olarak çalışma başlatılmıştır.
İçmesuyu İletim ve Dağıtım Sistemlerindeki Su kayıpları Miktarının Azaltılmasına İlişkin Çalışmalara Başlanmaması	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği yerine getirilmemiştir.
Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi	2024	Kısmen Yerine Getirildi	Bazı çalışmalar yapılmakla birlikte Bulgu gereği yerine getirilmemiştir.
Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile çalışılarak Bazı çalışmalar yapılmakla birlikte Bulgu gereği yerine getirilmemiştir.
İhalelerde Birim Fiyat Teklif Cetvelinde Yer Alan Miktarların Doğru Belirlenmemesi	2024	Yerine Getirilmedi	İhale öncesi metrajların doğru ve dengeli şekilde belirlenmesi gerekmektedir. İdare tarafından yapılacak projelerde fiiliyata uygun tespitlerin yapılarak gereksiz malzeme miktarlarına yer verilmemesine özen gösterileceği beyan edilmekle birlikte aynı tespitler cari Denetim döneminde de devam etmektedir.
Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne Göre Bulundurulması Gereken Araçların Belediyede Mevcut Olmaması	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği yerine getirilmemiştir.
İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği yerine getirilmemiştir.
Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Bulunması	2024	Yerine Getirilmedi	Yapılan kontrollerde 830 Bütçe Gideri hesabına işlenip 260 Haklar hesabına kaydı yapılmayan işlemler bulunduğu görülmüştür. İdare bundan sonraki haklar ile ilgili harcamalarında 260 ve 268 hesaplar çalıştırılarak mali tablolar doğru işleyecektir şeklinde cevap verilmesine rağmen VERA sisteminden yapılan kontrollerde 830 Maddi Haklar hesabına işlenip 260 Haklar hesabına kaydı yapılmayan işlemler bulunduğu görülmüştür.
Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılamaması	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği yerine getirilmemiştir.
Belediyenin Hizmet Alımı Kapsamında Şirketinden Yaptığı İşçi Alımlarında Mevzuata Uyulmaması	2024	Yerine Getirilmedi	Kasım 2025 tarihi itibarıyla İdarenin, Şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılması sonucu bulunan miktarın %40,84'ü mertebesindedir.

Kamu İhale Kanunu'nda Belirtilen Şartlar Sağlanmadan Alım Yapılması	2024	Kısmen Yerine Getirildi	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yapılacak alımlarda; ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi durumunun aranması gerekmektedir. 2025 yılında bu kapsamda bazı analizlerin ve araç bakımlarının yaptırıldığı görülmüş olup, Bulgunun bu kısmı ile ilgili gereği yerine getirilmiştir. Bulgunun ikinci kısmı olan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yapılacak alımlarda; sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması durumunda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebileceği düzenlenmesi kapsamındaki işlemlerle ilgili olarak yapılan incelemelerde bu kapsamda bazı konuşmacılardan sunum yapılması ve 29 Ekim kutlamaları kapsamında yapılan kutlama organizasyonları ile ilgili hizmet alımı yapılmıştır. Bulgunun bu kısmı ile ilgili olarak gereğinin yerine getirilmediği görülmüş olup, Söz konusu bulgu kapsamında İdare, daha önce Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen konser, sunum ve söyleşi organizasyonların bundan sonra 02.06.2025 tarih ve 67 sayılı Belediye Meclis Kararı ile kurulan Kültür İşleri Müdürlüğü tarafından yürütüleceği belirtilmiştir.
Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği yerine getirilmemiştir.

KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

BİLANÇO

Kurum Kodu : 11102 **BİLECİK BELEDİYESİ** **Yıl : 2025**

	AKTİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
1	**DÖNEN VARLIKLAR**	**123.132.550,57**
10	**Hazır Değerler**	**8.249.036,89**
100	Kasa Hesabı	20.839,40
101	Alınan Çekler Hesabı	0,00
102	Banka Hesabı	2.385.101,32
103	Verilen Çekler Ve Gönderme Emirleri Hesabı (-)	0,00
104	Proje Özel Hesabı	0,00
105	Döviz Hesabı	0,00
106	Döviz Gönderme Emirleri Hesabı (-)	0,00
108	Diğer Hazır Değerler Hesabı	2.350.800,21
109	Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı	3.492.295,96
11	**Menkul Kıymet ve Varlıklar**	**0,00**
110	Hisse Senetleri Hesabı	0,00
111	Özel Kesim Tahvil Senet Ve Bonoları Hesabı	0,00
112	Kamu Kesimi Tahvil Senet Ve Bonoları Hesabı	0,00
117	Menkul Varlıklar Hesabı	0,00
12	**Faaliyet Alacakları**	**86.647.378,65**
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabı	14.530.725,37
121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	68.771.051,97
122	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	3.273.903,83

	PASİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
3	**KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**162.333.722,66**
30	**Kısa Vadeli İç Mali Borçlar**	**5.501.349,00**
300	Banka Kredileri Hesabı	5.501.349,00
303	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı	0,00
304	Cari Yılda Ödenecek Tahviller Hesabı	0,00
307	Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar Hesabı	0,00
308	Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri Hesabı	0,00
309	Kısa Vadeli Diğer İç Mali Borçlar Hesabı	0,00
31	**Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar**	**0,00**
310	Cari Yılda Ödenecek Dış Mali Borçlar Hesabı	0,00
32	**Faaliyet Borçları**	**126.454.336,86**
320	Bütçe Emanetleri Hesabı	126.454.336,86
322	Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı	0,00
329	Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı	0,00
33	**Emanet Yabancı Kaynaklar**	**19.426.022,72**
330	Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabı	15.674.710,64
333	Emanetler Hesabı	3.751.312,08
34	**Alınan Avanslar**	**0,00**
340	Alınan Sipariş Avansları Hesabı	0,00
349	Alınan Diğer Avanslar Hesabı	0,00

	AKTİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
126	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabı	71.697,48
127	Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı	0,00
13	**Kurum Alacakları**	**1.000.000,00**
132	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı	0,00
137	Takipteki Kurum Alacakları Hesabı	0,00
139	Diğer Kurum Alacakları Hesabı	1.000.000,00
14	**Diğer Alacaklar**	**288.501,00**
140	Kişilerden Alacaklar Hesabı	288.501,00
15	**Stoklar**	**0,00**
150	İlk Madde Ve Malzeme Hesabı	0,00
153	Ticari Mallar Hesabı	0,00
157	Diğer Stoklar Hesabı	0,00
16	**Ön Ödemeler**	**7.593.202,78**
160	İş Avans Ve Kredileri Hesabı	0,00
161	Personel Avansları Hesabı	0,00
162	Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabı	7.593.202,78
164	Akreditifler Hesabı	0,00
165	Mahsup Dönemine Aktarılan Avans Ve Krediler Hesabı	0,00
166	Proje Özel Hesabından Verilen Avans Ve Akreditifler Hesabı	0,00
167	Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları Avans Ve Akredifleri Hesabı	0,00
18	**Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları**	**0,00**
180	Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı	0,00
181	Gelir Tahakkukları Hesabı	0,00
19	**Diğer Dönen Varlıklar**	**19.354.431,25**

	PASİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
36	**Ödenecek Diğer Yükümlülükler**	**3.551.575,86**
360	Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabı	1.937.560,44
361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	794.874,92
362	Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı	719.140,50
363	Kamu İdareleri Payları Hesabı	100.000,00
368	Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler Hesabı	0,00
37	**Borç ve Gider Karşılıkları**	**464.527,96**
372	Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	464.527,96
379	Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları Hesabı	0,00
38	**Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları**	**6.935.910,26**
380	Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı	793.537,03
381	Gider Tahakkukları Hesabı	6.142.373,23
39	**Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar**	**0,00**
391	Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı	0,00
397	Sayım Fazlaları Hesabı	0,00
399	Diğer Çeşitli Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Hesabı	0,00
4	**UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**137.676.561,80**
40	**Uzun Vadeli İç Mali Borçlar**	**104.789.729,18**
400	Banka Kredileri Hesabı	104.789.729,18
403	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı	0,00
404	Tahviller Hesabı	0,00
407	Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar Hesabı	0,00
408	Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri Hesabı	0,00
409	Uzun Vadeli Diğer İç Mali Borçlar Hesabı	0,00

	AKTİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
190	Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı	19.354.431,25
191	İndirilecek Katma Değer Verigisi Hesabı	0,00
197	Sayım Noksanları Hesabı	0,00
198	Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar Hesabı	0,00
2	**DURAN VARLIKLAR**	**6.476.315.753,67**
21	**Menkul Kıymet ve Varlıklar**	**0,00**
217	Menkul Varlıklar Hesabı	0,00
22	**Faaliyet Alacakları**	**20.379.297,39**
220	Gelirlerden Alacaklar Hesabı	19.744.452,60
222	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	106.847,38
226	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabı	527.997,41
227	Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı	0,00
23	**Kurum Alacakları**	**0,00**
232	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı	0,00
239	Diğer Kurum Alacakları Hesabı	0,00
24	**Mali Duran Varlıklar**	**66.748.311,11**
240	Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	52.400.623,37
241	Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	14.347.687,74
247	Sermaye Taahhütleri Hesabı (-)	0,00
25	**Maddi Duran Varlıklar**	**6.389.188.145,17**
250	Arazi Ve Arsalar Hesabı	1.230.302.287,71
251	Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	476.379.185,80
252	Binalar Hesabı	5.426.045.247,79
253	Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabı	29.961.061,06

	PASİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
41	**Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar**	**0,00**
410	Dış Mali Borçlar Hesabı	0,00
42	**Faaliyet Borçları**	**0,00**
429	Diğer Faaliyet Borçları Hesabı	0,00
43	**Diğer Borçlar**	**6.448.611,27**
430	Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabı	0,00
438	Kamuya Olan Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı	6.448.611,27
44	**Alınan Avanslar**	**0,00**
440	Alınan Sipariş Avansları Hesabı	0,00
449	Alınan Diğer Avanslar Hesabı	0,00
47	**Borç ve Gider Karşılıkları**	**214.030,00**
472	Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	214.030,00
479	Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları Hesabı	0,00
48	**Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları**	**26.224.191,35**
480	Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı	741.248,78
481	Gider Tahakkukları Hesabı	25.482.942,57
49	**Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar**	**0,00**
499	Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Hesabı	0,00
5	**ÖZ KAYNAKLAR**	**6.299.438.019,78**
50	**Net Değer**	**441.671.058,04**
500	Net Değer Hesabı	441.671.058,04
51	**Değer Hareketleri**	**0,00**
511	Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabı	0,00
519	Değer Hareketleri Sonuç Hesabı	0,00

	AKTİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
254	Taşıtlar Hesabı	31.601.422,83
255	Demirbaşlar Hesabı	62.075.414,28
256	Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı	0,00
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-912.623.506,79
258	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	45.447.032,49
259	Yatırım Avansları Hesabı	0,00
26	**Maddi Olmayan Duran Varlıklar**	**0,00**
260	Haklar Hesabı	8.951.670,67
264	Özel Maliyetler Hesabı	0,00
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-8.951.670,67
28	**Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları**	**0,00**
280	Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabı	0,00
281	Gelir Tahakkukları Hesabı	0,00
29	**Diğer Duran Varlıklar**	**0,00**
294	Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı	4.013.280,28
297	Diğer Çeşitli Duran Varlıklar Hesabı	0,00
299	Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-4.013.280,28

AKTİF TOPLAMI **6.599.448.304,24**

	PASİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
57	**Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları**	**4.760.812.657,95**
570	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı	4.760.812.657,95
58	**Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları**	**-386.762.832,37**
580	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (-)	-386.762.832,37
59	**Dönem Faaliyet Sonuçları**	**1.483.717.136,16**
590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı	1.483.717.136,16
591	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)	0,00

PASİF TOPLAMI **6.599.448.304,24**

Bilanço Dipnotları :		Cari Yıl Tutar (TL)
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	0,00
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	0,00

Bilanço Dipnotları :		**Cari Yıl Tutar (TL)**
906	Mahsup Dönemine Aktarılan Kullanılacak Ödenekler Hesabı	0,00
907	Mahsup Dönemine Aktarılan Ödenekler Hesabı	0,00
910	Alınan Teminat Mektupları Hesabı	5.928.733,00
911	Alınan Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı	5.928.733,00
912	Kişilere Ait Menkul Kıymetler Hesabı	0,00
913	Kişilere Ait Menkul Kıymet Emanetleri Hesabı	0,00
914	Verilen Teminat Mektupları Hesabı	10.000,00
915	Verilen Teminat Mektupları Karşılığı Hesabı	10.000,00
920	Gider Taahhütleri Hesabı	34.096.351,28
921	Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı	34.096.351,28
922	Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Hesabı	0,00
923	Kamu-Özel İşbirliği Modeli Taahhütleri Karşılığı Hesabı	0,00
930	Verilen Garantiler Hesabı	0,00
931	Verilen Garantiler Karşılığı Hesabı	0,00
934	Borç Üstlenim Taahhütleri Hesabı	0,00
935	Borç Üstlenim Taahhütleri Karşılığı Hesabı	0,00
948	Başka Birimler Adına İzlenen Alacaklar Hesabı	0,00
949	Başka Birimler Adına İzlenen Alacak Emanetleri Hesabı	0,00
990	Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değeri	254,00
993	Maddi Duran Varlıkların Kira Ve İrtifak Hakkı Gelirleri	29.276.880,60
999	Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı	29.277.134,60

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 11102 **Adı : BİLECİK BELEDİYESİ** **Yılı : 2025**

Hesap Kodu	Kod 1	GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl Tutar (TL)
630		GİDER TOPLAMI	1.080.862.714,76
630	01	Personel Giderleri	181.068.583,94
630	02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	16.429.148,30
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	683.358.849,74
630	04	Faiz Giderleri	37.391.511,35
630	05	Cari Transferler	22.214.723,06
630	07	Sermaye Transferleri	6.115.959,56
630	11	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	0,00
630	12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	9.119,37
630	13	Amortisman Giderleri	79.904.057,81
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	46.728.260,38
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	7.642.501,25
630	25	Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali Olmayan Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	0,00
630	99	Diğer Giderler	0,00

GİDERLER TOPLAMI **1.080.862.714,76**

Hesap Kodu	Kod 1	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl Tutar (TL)
600		GELİR TOPLAMI	1.148.166.357,17
600	01	Vergi Gelirleri	149.822.398,04
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	106.978.861,95
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	597.900,00
600	05	Diğer Gelirler	830.929.938,98
600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	54.071.267,20
600	25	Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	5.765.991,00

NET GELİR TOPLAMI **1.148.166.357,17**

ENFLASYON DÜZELTMESİ (E)	Cari Yıl Tutar (TL) 1.416.413.493,75
FAALİYET SONUCU (+/-)	Cari Yıl Tutar (TL) 1.483.717.136,16